

Başlarken...

Dünyadan ve Türkiye'den güncel hukuki gelişme ve haberlere yer verdiğimiz Hukuk Bültenimizin Ocak sayısını sizlerle paylaşmaktan mutluluk duyuyoruz.

Bültenimizde yer alan içerik yalnızca bilgi verme amaçlı olup, konulara ilişkin detaylı bilgiler için bizimle irtibata geçmenizden memnuniyet duyacağız.

Şubat ayında görüşmek üzere!

Editörler:
Burcu Çelik
Serdar Darama

Tahkim Sözleşmelerinin Üçüncü Kişilere Teşmili

Taraflar arasında yazılı bir tahkim anlaşması bulunmamasına rağmen, bazı durumlarda tahkim anlaşmasının tarafı olmayan bir üçüncü kişinin kendisini tahkimde taraf sıfatıyla bulabilmesi mümkündür. Bu halde, ilgili tarafın ilk itirazı davacı taraf ile aralarında usulüne uygun yapılmış, geçerli bir tahkim sözleşmesi bulunmaması olacaktır. [\(Sayfa 2\)](#)

İtirazın İptali Davasında Davanın Açılmaması Sayılmasının Zamanaşımı ve Hak Düşürücü Süre Bakımından Sonuçları

6100 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 150. Maddesinde net bir tanım yapılmamakla birlikte davanın açılmamış sayılacağı haller ve hangi sebeple olursa olsun açılmamış sayılan davadaki talebin dahi vaki olmaması sayılacağı belirtilmiştir. [\(Sayfa 8\)](#)

Yargılama Harçlarının Türk Hukuku ve Uygulamaları Bakımından Önemi

Hakkı ihlal edilen ya da bu nitelikte bir tehlikeyle karşı karşıya kalan bireyler, ancak devletin yargı organlarına başvurmak suretiyle haklarını arayabilirler. Bu durum ise, bireyleri doğal olarak devlete, yargılama harç ve giderleri adı altında belli bir harcama yapmakla karşı karşıya bırakmaktadır. [\(Sayfa 13\)](#)

Eski Çalışanın Hukuk Mahkemelerinde Tanıklık Yapması İşveren ile İmzalamış Olduğu Gizlilik Sözleşmesine Aykırılık Teşkil Eder Mi?

Yeni işe başlayacak kişiler iş sözleşmesine ek olarak işyerlerinin menfaatlerini korumak için bir dizi ek sözleşmeler de imzalamaktadırlar. Bu sözleşmelerden bir tanesi de işyerinin bilgi gizliliğini sağlayan gizlilik sözleşmesidir. Gizlilik sözleşmesi asıl sözleşmenin bir maddesi veya eki olabileceği gibi ayrı bir sözleşme şeklinde de imzalanabilir. [\(Sayfa 19\)](#)

Elektronik Ticarete Vergilendirme

Günlük hayatımızda sıkça karşımıza çıkan elektronik ticaret günümüzde başlı başına bir sektör haline gelmiş, işletmelerin ticari faaliyetlerinin büyük bir kısmı ise sanal ortama taşınmıştır dolayısıyla da E-Ticaret Hukuku da her gün biraz daha gelişen ve genişleyen nispeten genç bir hukuk alanı olarak literatürdeki yerini almıştır. [\(Sayfa 6\)](#)

Ticari Reklamlarda Doğruluk ve Dürüstlük İlkesi Üzerine İnceleme

Günden güne gelişen teknoloji ve endüstrileşen dünya ile birlikte tüketim faaliyetleri gelişerek artmaktadır. Bu durum tüketicilerin mal ve hizmet piyasasını detaylıca araştırmasını ve kendileri için en avantajlı ürün veya hizmete ulaşmasını sağlamaktadır. [\(Sayfa 10\)](#)

Konkordatonun Kira Sözleşmeleri Üzerindeki Etkisi

Kira sözleşmeleri, nitelikleri gereği sürekli bir edim içerirler. Taraflar, aralarındaki kira sözleşmesi devam ettiği sürece karşılıklı ve sürekli hak ve borçlara sahiptir. Konkordato, borcunu ödeyecek durumda olmayan borçluya tanınan ve borçlunun yanı sıra alacaklılarında yararına olan bir kurumdur. [\(Sayfa 16\)](#)

Covid-19 Salgın Hastalığı Kapsamında Zorunlu Aşı Tartışmalarına İlişkin Hukuki Değerlendirme

Türkiye'nin aşı temin etmek için Alman BioNTech şirketi, Amerikan Pfizer Şirketi ve Çin Şirketi Sinovac ile anlaşması akabinde salgın hastalığın önlenmesi için aşılmanın zorunlu tutulup tutulmayacağı, hukuken bu zorunluluğun mümkün olup olmadığına ilişkin tartışmalar da sosyal medya ve ulusal medya da sıkça yer buldu. [\(Sayfa 25\)](#)

Güncel Haberler

Ahlaki Durum Gerekeç Gösterilerek İş Akdi Feshedilen İşçinin Özel Hayata Saygı Hakkının İhlaline Karar Verildi! [\(Sayfa 27\)](#)

İstinaf Mahkemesinden Dijital Miras Kararı! [\(Sayfa 27\)](#)

Anayasa Mahkemesi, Hükme Esas Alınan Bilgi ve Belgelerin Tebliğ Edilmemesinin Silahların Eşitliği İlkesine Aykırı Olduğuna Hükmetti! [\(Sayfa 27\)](#)

TAHKİM SÖZLEŞMELERİNİN ÜÇÜNCÜ KİŞİLERE TEŞMİLİ

I. Giriş

Daha önceki yazımızda tahkim sözleşmelerinin hükümsüzlüğüne değinmiş, taraflar arasında bağlayıcı ve yazılı bir tahkim anlaşması olmadıkça, tahkim anlaşmasının hükümsüz olacağından bahisle, söz konusu uyuşmazlığın devlet mahkemeleri eliyle çözümlenmesi gerektiğinden bahsetmiştik.

Taraflar arasında yazılı bir tahkim anlaşması bulunmamasına rağmen, bazı durumlarda tahkim anlaşmasının tarafı olmayan bir üçüncü kişinin kendisini tahkimde taraf sıfatıyla bulabilmesi mümkündür.

Bu halde, ilgili tarafın ilk itirazı davacı taraf ile aralarında usulüne uygun yapılmış, geçerli bir tahkim sözleşmesi bulunmaması olacaktır.

Ancak, tahkim anlaşmasının üçüncü kişilere teşmili denilen kurum ile bu eksikliğe rağmen istisnai hallerde üçüncü taraf tahkimde taraf sıfatına sahip olabilir.

Tahkim anlaşmasının üçüncü kişilere teşmili denilen bu kurumun hükümsüzlük ile ilişkisini ise bu kurumun usule değil, esasa ilişkin bir kurum olmasından kaynaklandığını vurgulamıştık.

Bu yazımızda, söz konusu bu kurumun hangi hallerde işletilebileceğini, Türk Hukuku ve Uluslararası Hukuka Yansıması kararlar ışığında inceleyeceğiz.

II. Grup Şirketleri ve Tüzel Kişilik Perdesinin Aralanması

Tüzel kişilik perdesinin aralanması, bilinen tanımıyla, tüzel kişi ile pay sahipleri arasındaki mal ayrılığı ve sorumsuzluk prensibinin istisnası olarak, tüzel kişilik yapısının hukuk düzenine aykırı olarak, kötüye kullanılması ya da şirket ile pay sahipleri arasındaki ayrılığa dayanmanın dürüstlük kuralına aykırı düştüğü durumlarda tüzel kişilik perdesinin kaldırılması ve pay sahiplerinin sorumluluğuna gidilebilmesi olarak tanımlanır.

Bu teorinin tahkim sözleşmesine uygulanmasıyla da normalde tahkim sözleşmesinin tarafı olmayan bir başka şirketin, tahkimde taraf olması sonucu ortaya çıkacaktır.

Türk hukukunda istisnai olarak uygulanan bu kural, uluslararası hukukta ve tahkim yargılamasında da aynı yaklaşımla uygulanır.

Kurumsal yapının kötüye kullanılması, şirket malvarlıklarının birbirine karışması, şirket öz kaynaklarının uyuşmazlığa konu işlemin başında yetersiz oluşu bu sonuca yol açabilecektir.

Yine grup şirketler bakımından, yavru şirketlerin hâkim şirketçe kötüye kullanılması da uygulamada sıklıkla karşılaşılan argümanlardandır. [1] Grup şirketleri bakımından, pratikteki beklentinin aksine davacı taraf için işletilen perdenin aralanması teorisinin tahkimdeki (çoğu zaman

davalı nezdinde uygulatılmaya çalışılır) en önemli ve en meşhur örneği ICC tahkim heyeti tarafından verilen Dow Chemical kararıdır.

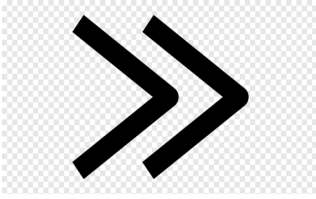
Bu davada, DOW CHEMICAL (Venezuela) isimli şirket Fransız, Boussois-Isolation isimli şirket ile bir tahkim anlaşması yapar.

Taraflar arasında yapılan iki farklı distribütörlük anlaşmasının konusu termal izolasyon ekipmanlarının Fransa'da dağıtımıdır.

Daha sonra Fransa'daki Boussois-Isolation sözleşmelerden birinde yer alan hak ve yükümlülüklerini üçüncü bir şirkete devreder.

Bu davada Dow Chemical isimli şirket 1. Dow Chemical France (Fransa) 2. The Dow Chemical Company (ABD) 3. Dow Chemical A.G. (İsviçre) 4. Dow Chemical Europe (İsviçre) grup şirketleri ile birlikte davacı sıfatı ile davada yer almıştır.

Davalı her ne kadar, 1 ve 2 numaralı şirketin tahkim anlaşmasının tarafları olmadığını savunsa da tahkim heyeti ABD'de yer alan şirketin tahkim anlaşmasının tarafı olan şirketin üzerinde mutlak hakimiyetinin olduğunu, tartışma konusu yapılan diğer şirketin de (Fransa'da yer alan) asıl sözleşmenin uygulanmasında kilit bir konumda olduğunu belirterek, tüzel kişilik perdesinin aralanması yolu ile tahkim sözleşmesine taraf olduklarını belirtmiştir. [2]

ICC'nin vermiş olduğu bu karar rağmen, İsviçre ve İngiltere gibi tahkim dünyasının önde gelen ülkeleri, grup şirketleri bakımından söz konusu teorinin işletilmesinde oldukça kısıtlayıcıdır.

Örneğin, ICC tahkiminin yer aldığı Peterson Farms Inc v C&M Farming Ltd [2004] isimli davada, İngiltere mahkemesi, temyizde teorinin uygulanmasının İngiltere hukuku açısından mümkün olmadığını ileri sürerek, hakem kararını iptal etmiştir.

Bu noktada, tahkim yeri İngiltere olarak belirlenmiş bir tahkim şartına istinaden açılacak bir davada, grup şirketleri bakımından perdenin aralanması teorisini işletmek neredeyse mümkün değildir.

Böyle bir hakem kararının varlığında dahi, karar, tahkim yeri hukukuna göre iptal edilebilir olduğu sürece işletilemeyecektir. [3] İsviçre Hukukunda perdenin aralanması teorisi ile ilgili olarak, sınırlı bir uygulamayı tercih eden ülkelerdendir.

Özellikle grup şirketleri bakımından, ana şirketin bağlı şirketine garantör olması hali dahi borcun üstlenilmesi söz konusu olmadıkça, perdenin aralanması için yeterli değildir.

Bu bakımdan İsviçre uygulaması, üçüncü tarafın sözleşme müzakerelerindeki aktif rolü, sözleşmenin ifa edilmesi sırasında üçüncü tarafın ifaya katılımı, temsilci sıfatıyla hareket edip etmediği noktalarında duracaktır.

Üçüncü tarafın müzakere süreçleri dahil, ifaya katılımının tespit edilmesi, tahkim anlaşmasının üçüncü kişilere teşmili bakımından önemlidir. [4]

Bu teorinin, tahkim yargılamasında dikkat çeken uygulamasında off-shore şirketler ve özellikle deniz ticaretinde başvuru alan bir gemi-bir şirket kuralının uygulandığı haller daha çok göz önünde tutulmalıdır.

Yargılamaya konu bu tür şirketlerin varlığı konusunda, şirket ortaklarının sorumluluklarını kısıtlamak veya tamamıyla bundan kurtulmak amacıyla giriştiği bu örneklerde, hakem kurullarını tahkim

anlaşmasının üçüncü kişilere teşmiline ikna etmek çok daha kolay olacaktır.

III. Dürüstlük Kuralı'nın Etkisi

Grup şirketlerin bulunmadığı hallerde, tahkim sözleşmelerinin üçüncü kişilere teşmilini sağlayan ve hem kıta Avrupası hukukunda hem de Anglo Sakson Hukukunda "principle of estoppel" olarak bilinen Türkçe'de estoppel prensibi veya teorisi olarak karşılık bulan kurum hiç şüphesiz Dürüstlük Kuralıdır.

Öyle ki, bu makale altında teşmil bakımından incelemeye konu diğer hallerin temeli ve çıkış noktası da bu kurumdur.

Anglo Sakson hukuk sitemini benimsemiş ABD'de kural olarak estoppel teorisi ile üçüncü kişinin tahkim sözleşmesine taraf yapılabilmesi iki durumda mümkündür.

İlk durum üçüncü kişinin asıl sözleşmeye dayanarak hak talep etmesi ve bu sözleşmeden doğrudan veya dolaylı olarak menfaat sağlamasıdır.

İkinci durum ise, üçüncü kişinin talep ve iddialarının asıl sözleşme ile bağlantılı olmasıdır.

ABD Temyiz Mahkemesi 2010 tarihli bir kararında bu iki durum açısından dosyayı incelemiş ve tahkim anlaşmasının teşmilini kabul etmemiştir.

"Buna göre, Noble Şirketi, sahip olduğu petrol platformlarının kasırgalara karşı yeni yönetmeliklere de uygun olarak güçlendirilmesi için Bridon firmasının distribütörü Certex'den bağlama halatları sipariş etmiştir.

Certex, distribütörü olduğu, Bridon'a siparişi iletmış ve söz konusu halatları Bridon'ın teslim etmesini talep etmiştir.

Taraflar arasındaki sipariş formlarında, muhtelif tahkim klozları yer almaktadır, ancak Noble şirketi, Certex ve Bridon arasındaki sipariş formlarında yer alan tahkim klozlarından haberdar değildir.

Ike kasırgasında, Bridon'ın teslim ettiği platformlar zarar görmüştür, bunun üzerine Noble şirketi platformların kendisine taahhüt edilen özelliklere haiz olmadığından bahisle Bridon ve Certex'e dava açar.

Bridon ve Certex, kendi aralarında yer alan yetkili satıcılık sözleşmesinde bulunan tahkim şartına göre tahkim davasının

açılmayacağını ileri sürmüştür ve bu iddiada davalılar, davacının estoppel teorisine göre yetkili satıcılık sözleşmesinin uygulanması noktasında doğrudan menfaat sahibi olması gerektiğini ancak böyle bir menfaatinin bulunmamasından dolayı kararı temyiz etmiştir.

Temyiz mahkemesi Noble şirketinin taraf olmadığı ve davalılar arasında bulunan yetkili satıcılık sözleşmesinde yer alan tahkim şartına atf yaparak, tahkim şartının davacıya teşmil etmesi yönündeki kararı bozmuştur. [5]

Estoppel teorisinin yardımıyla, tahkim şartının üçüncü kişilere teşmil ettiği ve Temyiz Mahkemesince üzerinde durulan şartlardan biri olan menfaat kriterine konu davalardan biri American Bureau of Shipping v. Tencara Shipyard SPA davasıdır.

Davada gemi inspektörü American Bureau of Shipping, bir grup yatırımcıyla yaptığı sözleşme kapsamında bir yatırımcı eden İtalyan gemi inşaatçısı Tencara için denize uygunluk sertifikası sağlamıştır.

Daha sonra, yatırımcı defolu olduğu tespit edilmiş ve yatırımcılar ile onların sigortacıları, Tencara aleyhine, Tencara da American Bureau of Shipping aleyhine dava açmıştır.

Tencara ve American Bureau of Shipping arasındaki sözleşme, denize uygunluk sertifikasına atf yoluyla açıkça bir tahkim şartı içermekteydi. Temyiz Mahkemesi, bölge mahkemesinin, Tencara ile American Bureau of Shipping arasındaki taleplerin tahkime tâbi olduğunu ve yatırımcının taleplerinin de bu kapsamda olacağını öngören kararını onadı.

Mahkeme, yatırımcıların, tahkim şartı içeren sözleşmeden doğrudan bir menfaat elde ettikleri için tahkime gitme yükümlülüklerini reddetmekten estoppel teorisine istinaden menedildiklerine karar verdi; zira denize uygunluk sertifikası, daha düşük sigorta oranı almalarını ve Fransız bayrağı çekmelerini sağlayacaktı. Ancak yatırımcıların tahkim sözleşmesine taraf olmadıkları noktasındaki itirazları kabul edilmemiştir. [6]

İsviçre hukukunun tahkim anlaşmasının üçüncü kişilere teşmili noktasındaki çıkışı, Türk Yargıtay'ının dürüstlük kuralı perspektifinden bu konuya yaklaşımına oldukça benzerdir.

IV. Halefiyet Yolu ile Teşmil

Bir kişinin veya işletmenin diğerinin hak ve borçlarına halef olduğu hallerde, taraflar arasında aksine bir anlaşma yapılmamış ve açıkça hüküm altına alınmamışsa, hak ve borçlara halef olan taraf kendisini taraf olmadığı bir tahkim şartının davacısı veya davalısı konumuna getirebilir.

Uygulamada bunun en tipik örneği birleşme ve devralma projelerinde görülür.

Bir birleşme ve devralma projesi sonunda kurulan yeni şirket veya ayakta kalan şirket, külli halefiyet prensibi uyarınca, diğer şirket veya şirketlerin hak ve borçlarını üstlenmiş olurlar.

Bu konuda, halef olanın tahkim itirazlarında bulunduğu hallerde dahi, uluslararası hukukta ortak yargı halefiyetin tespit edildiği hallerde, aksine sözleşmeler yapılmadıkça, halef olanın tahkim anlaşmasının tarafı olacaktır.

Miras Bırakanın taraf olduğu sözleşmelerde bulunan tahkim şartları açısından da durum mirasçılar için böyledir.

Sigorta sözleşmeleri kapsamında sigortacının sigortalının yerine geçtiği hallerde de halefiyet prensibi uygulanır.

Bu bakımdan, sigortacının taraf olmadığı tahkim sözleşmelerinde, sigortalının halefi olduğu hakları kapsamında, tahkim yargılamasında yer alması mümkündür.

V. Kefalet Sözleşmelerinin Durumu

Bilindiği üzere TBK'nın 596. Maddesi gereğince, kefil alacaklıya ifade bulunduğu ölçüde onun haklarına haleftir şeklinde düzenlenmiştir.

Kefalet sözleşmesi asıl borcun alacaklısı ile kefil arasında ivazlı ya da ivazsız olarak kurulabilir.

Bu sözleşme, ferî niteliktedir, ancak tahkim şartı bakımından birtakım yazarlar tarafından farklı bir sözleşme olarak nitelendirilmiştir.

Bu sebeple, asıl borç ilişkisinde yer alan tahkim şartının kefile karşı ileri sürüleceğini savunanlar vardır.

Asıl borçlunun borcundan dolayı kefile, borçluya uygulanacak olan tahkim şartını yöneltmek ne kadar mümkündür?

Böyle bir borçtan kaynaklanan alacak davasında tahkim şartının hem asıl borçluya hem de kefile işletilmesi ve tahkim şartının bu kapsamda teşmili mümkün müdür?

Bu konuda öğretici görüşleri ikiye ayrılmaktadır.

Bir kısım, kefilin kefalet sözleşmesi gereği borcunun her ne kadar ferî nitelik taşısa da borçlunun olumsuz zararlarını karşılamayı üstlendiği noktasından hareketle asli bir yönü taşıdığını bu sebeple tahkim

şartının teşmil etmeyeceğini savunmuştur.

Bir kısım da kefilin kefaletinin aynı sözleşmede asıl borçlu ile aynı tahkim şartına bağlanmış olmasını öne sürmektedir.

Ancak bu noktada belirtmek gerekir ki, aynı sözleşme içerisinde de olsa kefil sıfatıyla borcun üstlenilmesi halinde, tahkim anlaşması, kefil de kapsayacak nitelikte yazılmışsa, kefil ile alacaklı arasında da tahkim anlaşmasının varlığından bahsetmek gerekir.

Bu noktada teşmilden bahsetmek doğru olmayacak görüşüdeyiz. Söz konusu bu durumda, aynı sözleşmede yer almakla birlikte, kefaleti içine alan ve kefilin onayladığı, altına imza attığı bir tahkim anlaşması zaten vardır.

Bu konuda aksinin iddia edilmesi halinde, dürüstlük kuralına aykırılık ve estoppel teorisine aykırılık iddiasında bulunulabilir.

Bu yönüyle, tahkim anlaşmasının kefile kefil sıfatından dolayı değil, ancak dürüstlük kuralı perspektifiyle sirayet edeceği yargılama sırasında ayrıca tartışılabilir.

VI. Sonuç

Bu makalenin kapsamı dışında kalmakla birlikte yargılama esnasında uygun düştüğü ölçüde, taraf olunan argümanın niteliğine göre (davalı ya da davacı tarafta olmak, tahkim anlaşmasının sirayetini savunan ya da aksini iddia eden tarafta kalmak gibi durumlara göre değişebilir) kefilin sözü sözleşmedeki konumunun da tartışma konusu yapılması gerekebilir.

Uygulamada bazı hallerde kefaletin garantör yerine veya üçüncü kişinin fiilini taahhüt olarak kullanıldığını görmekteyiz.

Kavramlara ve içtihatlarla hâkim olunmadan tasarlanan sözleşme klostları, uygulanacak olan hukuk ve tahkim yeri hukuku dikkate alınmadığında, sözleşme taraflarını ulaşılmak istenen sonuçtan farklı bir noktaya taşıyabilir.

Bu bakımdan sözleşmelerin hazırlanması ve borçlunun borcunun kefalet, garanti veya üçüncü kişinin fiilini taahhüt yoluyla üstlenmesi noktasında hem teorik hem de sözleşmeye uygulanan hukuk açısından içtihatlar vasıtasıyla nasıl yorumlanacağına iyi değerlendirilmesi ve bu sözleşmelerin bu yönüyle kaleme alınması ve asıl borca konu sözleşmelerin bir klozu haline getirilip, getirilemeyeceğinin tartışılması ve önceden araştırılması gerekir.

Örneğin, asıl borcun şartlarının belirlendiği bir sözleşmede, borçlu ile aynı sözleşmede yer alan kişi ya da şirketin garantör ya da üçüncü kişinin fiilini taahhüt olarak nitelendirilmesi halinde, bu taahhüdün sırf aynı sözleşmede bulunması nedeniyle kefalet olarak yorumlanabileceği durumlar vardır.

Bu noktada, teminat sağlayan tarafın asıl borçlu ile olan ilişkisi ve organik bağı da önemlidir.

Teminat sağlayan sözleşmeler bakımından, ilgili sözleşmenin sıkı şekil şartlarına bağlı olması da ilgili ilişkinin geçersizliğini ortaya çıkarabilir.

Bu noktada söz konusu ilişkinin şekil şartlarına uyulmaması nedeniyle geçersizliğinin savunulmasının, tahkim şartına nasıl sirayet edebileceği ayrı bir tartışmanın konusu olacaktır.

Yukarıdaki açıklamalarımız ışığında tahkim sözleşmesinin bağımsızlığı prensibine rağmen, üçüncü kişi ve kurumlara sirayet edebileceği durumlar anlatılmıştır.

Kefalet, garanti sözleşmeleri ve garanti sözleşmesi türlerinden biri olan üçüncü kişinin fiilini taahhüt gibi hallerde, üçüncü kişiye teşmil bu sözleşmelerin karakteristiğinden kaynaklanmamaktadır.

Ancak dürüstlük kuralı, teminat sağlayan ve asıl borçlu arasındaki organik bağ vb. gibi diğer nedenler ile tahkim sözleşmelerinin kefile, garantöre ya da üçüncü kişiye sirayet ettiğini yargılamalar sonucunda görebiliyoruz.

Detaylı Bilgi için;
[Av. İlke Boyacıoğlu](mailto:info@ozgunlaw.com)
info@ozgunlaw.com

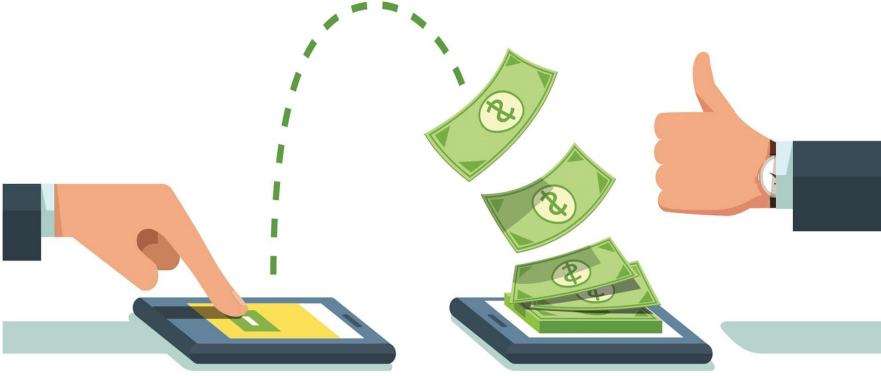

Kaynakça:

1. İlhan, Hüseyin Afşin. Tahkim Sözleşmesinin Esasına İlişkin Geçerlilik Şartları, Adalet Yayınevi, Ankara 2016, s.141
2. https://www.translex.org/204131/_/icc-award-no-4131-yca-1984-at-131-et-seq/
3. <https://www.internationallawoffice.com/Newsletters/Arbitration-ADR/United-Kingdom/Clifford-Chance-LLP/Group-of-Companies-Doctrine-Not-Part-of-English-Law>
4. Simon Bianchi (LALIVE), January 3, 2020, Extension of Arbitration Agreements to Non-Signatories in Switzerland: The Supreme Court Sticks to Her Guns
5. İlhan, Hüseyin Afşin. Tahkim Sözleşmesinin Esasına İlişkin Geçerlilik Şartları, Adalet Yayınevi, Ankara 2016, s. 145
6. Esen, Emre. Tahkim Şartının Üçüncü Kişilere Teşmili, s. 268

KEFALET, GARANTİ SÖZLEŞMELERİ VE GARANTİ SÖZLEŞMESİ TÜRLERİNDEN BİRİ OLAN ÜÇÜNCÜ KİŞİNİN FİİLİNİ TAAHHÜT GİBİ HALLERDE, ÜÇÜNCÜ KİŞİYE TEŞMİL BU SÖZLEŞMELERİN KARAKTERİSTİĞİNDEN KAYNAKLANMAMAKTADIR. ANCAK DÜRÜSTLÜK KURALI, TEMİNAT SAĞLAYAN VE ASIL BORÇLU ARASINDAKİ ORGANİK BAĞ VB. GİBİ DİĞER NEDENLER İLE TAHKİM SÖZLEŞMELERİNİN KEFİLE, GARANTÖRE YA DA ÜÇÜNCÜ KİŞİYE SIRAYET ETTİĞİNİ YARGILAMALAR SONUCUNDA GÖREBİLİYORUZ.

ELEKTRONİK TİCARETTE VERGİLENDİRME

Bilgi ve iletişim teknolojilerinde yaşanan gelişmeler ile hayatımızda birçok konuda yenilik meydana gelmiştir.

Bunlardan biri de ticarettir. İnternetin gelişmesiyle birlikte İnternet üzerinden gerçekleştirilen ticari faaliyetler artmış ve elektronik ticaret kavramı daha çok duyulmaya başlanmıştır.

Yaşanan teknolojik gelişmeler ile birlikte tüm sektörler açısından gelişen elektronik ticaretin (e-ticaret) önemi yadsınamaz hale gelmiştir.

Özellikle de "Covid-19" salgını sonrasında yaşanan gelişmeler ile elektronik ticaret günlük hayatımızın önemli bir parçası haline gelmiştir.

Günlük hayatımızda sıkça karşımıza çıkan elektronik ticaret günümüzde başlı başına bir sektör haline gelmiş, işletmelerin ticari faaliyetlerinin büyük bir kısmı ise sanal ortama taşınmıştır dolayısıyla da E-Ticaret Hukuku da her gün biraz daha gelişen ve genişleyen nispeten genç bir hukuk alanı olarak literatürdeki yerini almıştır.

Elektronik ticaret alanında yaşanan gelişmeler sebebiyle devletler, e-ticarete karşılaşılan sorunları çözmeye ve e-ticareti kontrol altına almaya yönelik çalışmalar yapmaya başlamıştır. Bu itibarla, denilebilir ki; devletler, yeni bir kavram olarak karşılarına çıkan e-ticarete uyum sağlama-ya çalışmaktadırlar.

Elektronik ticaretin birçok farklı sektör açısından fiziken yürütülen ticari faaliyetler ile yarışacak düzeyde kullanıma ulaşması sebebiyle söz konusu faaliyetlerin vergilendirme hususu da devletler tarafından düzenlenmeye başlanmıştır.

Bu makalede, Türk vergi sisteminde yer alan elektronik ticaretin vergilendirilmesine ilişkin hususlara yer verilecektir.

1. Elektronik Ticaret Kavramı

Elektronik ticaret birçok farklı kurum ve kuruluş tarafından farklı şekillerde tanımlanmaktadır. Şöyle ki;

Birleşmiş Milletler Uluslararası Ticaret Hukuku Komisyonu (UNCITRAL) "eticareti, ticari aktiviteler kapsamında her türlü veri mesajının, EDI (Electronic Data Interchange), İnternet, e-mail, faks gibi veri iletim yöntemleri kullanılarak elektronik ortamda değişimi" olarak tanımlamıştır. (UNCITRAL, 1996: 3-4). [1]

Dünya Ticaret Örgütü (WTO) tanımına göre ise, "E-ticaret, mal ve hizmetlerin üretim, reklam, satış ve dağıtımlarının telekomünikasyon ağları üzerinden yapılmasıdır" (WTO, 1998). [2]

Tanımlardan yararlanarak e-ticaretin sadece mal ve hizmetlerin İnternet, e-mail, televizyon, telefon ve faks gibi araçlar aracılığıyla alım satımına yönelik olmadığı, bazı mal ve hizmetlerin bu araçların kullanımı vasıtasıyla üretiminin, dağıtımının,

depolanmasının ve reklamının da yapıldığı anlaşılmaktadır. Diğer bir deyişle e-ticaret, yazı, ses, görüntü biçimindeki dijital ürün ve eğitim, muhasebe, finans gibi dijital hizmetlerin İnternet, telefon ve televizyon gibi iletişim araçları vasıtasıyla alışverişinin yapılmasıdır. [3]

2. Elektronik Ticaretin Kapsamı

E-ticaretin kapsamında; mal (taşınır, taşınmaz) ve hizmet (bilgi servisleri, danışmanlık, finans, hukuk, sağlık, eğitim, ulaştırma vb.) ticareti, sayısal biçime çevrilmiş yazılı metin, ses, video görüntülerinin işlenmesi ve iletilmesi, ürün tasarımı, üretim, doğrudan tüketiciye pazarlama, üretim izleme, sevkiyat izleme, tanıtım, reklam ve bilgilendirme, sipariş verme, sözleşme yapma, banka işlemleri ve fon transferi, konşimento gönderme, gümrükleme, ortak tasarım geliştirme ve mühendislik, kamu alımları, elektronik para (e-para) çıkarma, elektronik hisse alışverişi ve borsa, açık artırma, sayısal imza, elektronik noterlik, güvenlik, üçüncü taraf işlemleri, vergilendirme ve toplama, fikri mülkiyet haklarının transferi, kiralanması gibi işlemler yer almaktadır [4]

3. Elektronik Ticaretin Vergi Boyutu

Günlük hayatımızda sıkça karşılaştığımız elektronik ticaret hem tüketicilere hem de işletmelere birçok açıdan avantaj sağlamaktadır.

Ancak, ticaretin sanal ortama taşınması devlet açısından önemli vergi kayıplarına sebep olmaktadır.

Şöyle ki; elektronik ticaretin sınır tanımsızın gerçekleştirilebilmesi sebebiyle elektronik ortamda gerçekleşen mal ve hizmet satışından elde edilen gelirlerin nasıl vergilendirileceği konusunda belirsizlikler yaşanmaktadır.

Bununla birlikte sonucu bilgisayarların bulunduğu ülkelerdeki vergi mevzuatı diğer ülkelere göre farklılıklar göstermektedir.

Elektronik ticaret faaliyetlerinde kaynak ülkenin tespitinin güç olması, gerçekleşen işlemlerin hangi ülkenin vergi mevzuatına göre vergilendirileceği konusunda sıkıntılar yaratmaktadır. [5]

Sürekli gelişmekte ve değişmekte bir alan olan elektronik ticaret, sürekli gelişen teknoloji ile birlikte yenilenmekte ve mevcut yasa ile düzenlemelerin uygulanması olanaksız hale gelmektedir.

Güncel teknolojik gelişmelerin dolaysız olarak yansımaları gördüğümüz, hızla gelişmekte olan elektronik ticaretin yaygınlaşması ile sanal ortamda alış ve satış yapan kişilerin yerleşik oldukları yeri belirlemek oldukça güçleşmektedir. Gelirin bir ülkede elde edilmiş olabilmesi için öncelikte sabit bir işyerinin var olması gerekmektedir.

Bu itibarla, elektronik ticarete vergilendirmenin yapılabilmesi için, söz konusu işyerinin yahut işletmenin gerçekten de var olup olmadığı, söz konusu işyeri yahut işletmenin hangi ülkede olduğunun tespiti vergilendirme açısından önem arz etmektedir. Ancak, elektronik ticarete, işyerinin gerçek yerinin nerede olduğunu tespit etmek oldukça güçtür. Bu itibarla da elektronik ticaret sebebiyle yapılacak olan vergilendirmelerin belirlenmesi oldukça güçleşmektedir.

Aynı zamanda, elektronik ticarete tarafların, vergiyi doğuran kazancın gerçekleştiği zamanın ve tebliğin nereye yapılacağıının belirlenmesi de oldukça güçtür.

Kurum veya kuruluşun vergiye tabi kazanç sağlayan ticari faaliyetini, elektronik ortamlar aracılığıyla yürütmesi durumunda kazancın hangi oranlarda ve hangi ülke ile bağlantılı olduğunun tespit edilmesi de elektronik ortamda gerçekleşen ticaret sonucunda elde edilen kazancın vergilendirilmesi açısından sorun teşkil etmektedir. Ülkemizde, elektronik ticaret faaliyeti sebebiyle elde edilen kazançlar, 5520 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu üzerinden vergilendirmeye tabi tutulmaktadır.

Geliri elde eden kişi eğer ki gerçek kişi ise Gelir Vergisi Kanunu uygulama alanı bulurken, geliri elde eden kişi tüzel kişi ise Kurumlar Vergisi kanunu uygulama alanı bulmaktadır.

Elektronik ticaretin vergilendirilmesi husus ile ilgili, genellikle üç vergi tipi üzerinde durulmaktadır. Bunlar da; gelir vergisi, katma değer vergisi (KDV) ve gümrük vergisidir.

Gelir Vergisi

Günümüz vergi sistemleri içerisinde yer alan vergilendirilecek ekonomik kaynaklardan biri de "gelir"dir.

Gelir, gerçek ya da tüzel kişilerin üretimden tüketime kadar geçen ekonomik süreç içerisinde üretim faktörleri ile ekonomiyeye katılmaları sonucu elde edilen ya da üretim faktörleri kullanılmaksızın çeşitli nedenlerle ekonomik gücünde meydana gelen artışların para ile ifade edilen kıymetlerdir.

Sistem içerisinde gelir üzerinden alınan vergiler, yükümlüsüne göre gerçek kişilerin vergilendirildiği gelirler Gelir Vergisi kapsamı içerisinde, kurum olarak adlandırılan tüzel kişi ya da tüzel kişiliği olmayan kuruluşlar Kurumlar Vergisi kapsamı içerisinde vergilendirilmektedir.

Gelir Vergisi Kanunu'nun 3. ve 8. Maddesi uyarınca, tam mükellef gerçek kişiler hem yurt içi hem de yurtdışında elde ettikleri gelirleri üzerinden vergilendirilmekte iken dar mükellefler ise sadece Türkiye'de elde edilen kazanç üzerinden vergiye tabi tutulmaktadır.

Katma Değer Vergisi (KDV)

Günümüzde KDV konusu, e-ticaret bakımından ivedilikle çözülmesi gerekli olan öncelikli bir konu durumunda bulunmaktadır. Uluslararası ticaret açısından çifte vergilendirme sorununun önüne geçilmesi hususunda KDV'de "varış ülkesi" prensibi uygulanırken, ürün ve hizmetler tüketildikleri ülkede KDV'ye tabi olmaktadır.

Bu prensip gereğince ülkeler, ihrac ettikleri ürün ve hizmetlere KDV istisnası uygulamakta, ithal ettikleri ürünler üzerinden ise KDV tahsilatı yapmaktadırlar.

Mevzuat gereğince KDV, ürünlerin teslim edildiği ülkelerde tarh ve tahakkuk ettirilmiştir. Bu sebeple fiziksel ürünlerin tesliminde KDV'ye ilişkin bir problem ortaya çıkmamaktadır. Fiziksel ürünlerin ithal edilmesi durumunda gümrükten geçiş sırasında hem gümrük vergilerinin hem de KDV'nin tahsilatı yapılmaktadır.

Dijital ürünlerin online teslimi şeklinde sunulan hizmetler (Hizmetler açısından tüketim yeri kuralı) açısından ise, e-ticaret vasıtasıyla B2B hizmet satışları hususunda hesaplanan KDV'nin tarh ve tahsilatının sağlanması ile ilgili olmakla birlikte, vergi mükellefi durumunda bulunan işletmenin KDV beyanında bulunarak KDV bedelini ödemesi gerekmektedir. [6]

Gümrük Vergisi

Gümrük Vergisi Kanunu bakımından e-ticaret faaliyetlerinin vergilendirilmesi hususunda beliren temel problem, herhangi bir fiziki varlığa sahip olmayan ve

direkt olarak alıcının bilgisayarına aktarılabilen dijital ürünler konusunda olmaktadır. Bu tür ürünler, geleneksel ürün ve hizmet sınıflandırmalarında yer almazken, yürürlükte bulunan gümrük mevzuatı bakımından da bu ürünler tanımlanamamakta ve yaşanan bu belirsizlik durumu da yasal bir boşluğun oluşmasına sebebiyet vermektedir.

Bu doğrultuda, geleneksel ticaret yöntemleri vasıtasıyla bir kitabın yurtdışından Türkiye'ye ithal edilmesi gümrük vergisine tabi olurken, aynı kitabın dijital bir ürün şeklinde ülkeye getirilerek tüketicinin bilgisayarında depolanması ise gümrük vergisinden muaf olmaktadır.

SONUÇ

Gerek Türkiye'de gerekse de uluslararası alanda, özellikle "Covid-19" salgını sonrasında giderek gelişmekte olan elektronik ticaretin kontrol altına alınması ve elektronik ticaret işlemlerinin vergilendirilebilmesi için, uluslararası iş birliği neticesinde elektronik ticarete ilişkin ortak bir vergi sistemi oluşturularak uygulanması gerekmektedir.

Detaylı Bilgi için;
[Stj. Av. D. Roza Doğan](mailto:info@ozgunlaw.com)
info@ozgunlaw.com

Kaynakça:

1. UNCITRAL. (1996). Model Law on Electronic Commerce, General Assembly Resolution 51/162 of December 1996.
2. WTO. (1998). Electronic Commerce and the Role of the WTO.
3. Organ, İ., & Çavdar, F. (2012). ELEKTRONİK TİCARETİN VERGİLENDİRİLMESİNDE ULUSLARARASI ALANDA YAŞANAN SORUNLAR. İnternet Uygulamaları ve Yönetimi Dergisi, 63-84.
4. Kayıhan, Ş., & Yıldız, H. (2004). Elektronik Ticaretin Hukuki ve Vergi Boyutu, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
5. Organ, İ., & Çavdar, F. (2012). ELEKTRONİK TİCARETİN VERGİLENDİRİLMESİNDE ULUSLARARASI ALANDA YAŞANAN SORUNLAR. İnternet Uygulamaları ve Yönetimi Dergisi, 63-84.
6. Altun, Ö. (2016). ELEKTRONİK TİCARET, ELEKTRONİK TİCARETİN VERGİLENDİRİLMESİ VE TÜRKİYE UYGULAMASI. Balıkesir: Yüksek Lisans Tezi.

İTİRAZIN İPTALİ DAVASINDA DAVANIN AÇILMAMIŞ SAYILMASININ ZAMANAŞIMI VE HAK DÜŞÜRÜCÜ SÜRE BAKIMINDAN SONUÇLARI

I. Davanın Açılmamış Sayılması Kavramı

Davanın açılmamış sayılması kavramı, tarafların sahip olduğu özgürlüğü, ölçsüz bir şekilde kullanmalarını engelleyici nitelikte olup, davayı izlememek ve bazı usul işlemlerini yerine getirmemek suretiyle davanın sürüncemede bırakılmasına karşı öngörülmüş bir çaredir.

6100 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 150. Maddesinde net bir tanım yapılmamakla birlikte davanın açılmamış sayılacağı haller ve hangi sebeple olursa olsun açılmamış sayılan davadaki talebin dahi vaki olmamış sayılacağı belirtilmiştir. [1]

II. Davanın Açılmamış Sayılması Kararının Hukuki Niteliği

Davanın açılmamış sayılmasına ilişkin olarak, mahkeme tarafından verilen kararlar, mahkemenin dosyadan el çekmesi sonucu doğurması nedeniyle usule ilişkin nihai kararlardır.

Bu kararlar şekli anlamda kesin hüküm oluştursalar bile, taraflar arasındaki uyuşmazlığı esastan çözmedikleri için, maddi anlamda bir kesin hüküm sayılmazlar.

Bu nedenle aynı davanın kesin hüküm sebebi ile tekrar açılmaması prensibi, davanın açılmamış sayılmasına karar verilen hallerde söz konusu olmayacaktır. Bir başka ifade ile aynı dava tekrar açılabilir.

cektir. Zira bu kararlar, uyuşmazlığın esasını çözümlenmemektedir. Davanın açılmamış sayılmasına ilişkin olarak verilen kararlar kurucu değil, açıklayıcı niteliktedir. [2]

III. Davanın Açılmamış Sayılmasının Sonuçları

Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nda davanın açılmamış sayılmasının sonuçlarına ilişkin yalnızca HMK m. 150/7 hükmünde düzenleme yapılmıştır.

Söz konusu hükümde, hangi sebeple olursa olsun açılmamış sayılan bir davadaki talebin dahi vaki olmadığı ifade edilmiştir.

Bu hükmün amacı, açılmamış sayılan davanın dava dilekçesinde belirtilen talebin sonradan açılacak davalar bakımından önleyici veya sonuç doğurucu etki yaratmasına engel olmaktır.

Davanın açılmamış sayılması ile davanın açılmasıyla meydana gelen sonuçlar ortadan kalkar.

Davanın açılmamış sayılmasıyla ilgili karar, hem maddi hukuka ilişkin sonuçlar doğurur. Öncelikle maddi hukuka ilişkin sonuçlardan zamanaşımı ve hak düşürücü süreyi genel olarak inceleyeceğiz.

Sonrasında bu sonuçları itirazın iptali davası kapsamında değerlendireceğiz.

IV. Davanın Açılmamış Sayılması Halinde Zamanaşımı ve Hak Düşürücü Süre

Davanın açılmamış sayılması ile davanın açılmasıyla ortaya çıkan zamanaşımının kesilmesi sonucu ortadan kalkar.

Başka bir ifadeyle, davanın açılmamış sayılması neticesinde kesilme ile silinmiş olan süre geri gelir ve süre hiç kesilmemiş gibi olur.

Dava konusu alacağın, zamanaşımının kesilmemiş sayılması neticesinde zamanaşımına uğraması, yeniden dava açılmasına engel değildir. Fakat davalı, açılan yeni davada zamanaşımı def'ini ileri sürerek borcunu ifadan kaçınabilme imkânına sahiptir.

Dava veya def'i, mahkemenin görevsiz veya yetkisiz olması, düzeltilebilecek bir yanlışlık yapılması veya davanın vaktinden önce açılmış olması nedeniyle reddedilmişse ve o arada da zamanaşımı veya hak düşürücü süre dolmuşsa alacaklı, TBK m. 158 hükmü uyarınca altmış günlük ek süre içinde haklarını kullanabilecektir.

Taraflar, süresi içinde görevli veya yetkili mahkemeye başvurursa zamanaşımı, davanın görevsiz veya yetkisiz mahkemede açıldığı andan itibaren kesilmemiş sayılır. Fakat süresi içinde başvuru yapılmaz ve böylelikle dava açılmamış sayılırsa TBK m. 158 hükmü uygulanabilir.

Şöyle ki söz konusu durumda, davaya konu alacağın muaccel olduğu tarih ile davanın açılmamış sayıldığı tarih arasında zamanasını süresi dolmuşsa davacı, altmış günlük ek süre içinde yeniden dava açabilir.

Davanın açılmamış sayılmasının maddi hukuka ilişkin sonuçlarından bir diğeri ise hak düşürücü süreye olan etkidir. Davanın açılmamış sayılması ile dava açılması ile ortaya çıkan hak düşürücü sürenin korunması etkisi sona erer.

Bu nedenle hak düşürücü süre, yargılama sırasında dolarsa ve sonrasında dava açılmamış sayılırsa açılacak yeni dava, süresi içinde açılmamış sayılacaktır. [3]

V. İtirazın İptali Davasında Davanın Açılmamış Sayılmasının Zamanaşımı ve Hak Düşürücü Süre Bakımından Sonuçları

2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 67. maddesine göre itirazın iptali davası açılabilmesi için;

1-İlamsız takip yapılmış olması

2-Borçlunun bu takibe itiraz etmesi

3-Alacaklının, itirazın kaldırılması için İcra Tetkik Merciiine başvurmaması,

4-İtirazın alacaklıya (davacıya) tebliğinden itibaren alacaklının, 1 yıl içinde mahkemeye başvurmuş olması,

yasal koşullarının gerçekleşmesi gerekir.

Görüldüğü üzere, davanın açılabilmesi koşulu süreye bağlanmıştır. Maddede öngörülen bu bir yıllık yasal süre hâkim tarafından resen gözetilmeli; itirazın iptali davası bu bir yıllık süre içinde açılmamış ise sürenin geçmiş olması nedeniyle davanın reddine karar verilmelidir.

Alacaklı bir yıl içinde itirazın iptali davası açmazsa, yaptığı ilamsız takip düşer, bir yıllık süreyi geçiren alacaklının, genel hükümlere göre alacağını dava etme hakkı saklıdır (İİK.67/IV). Yani alacaklı alacağı zamanaşımına uğramadığı sürece, genel mahkemelerde bir alacak (tahsil) davası açabilir.

Ancak, alacaklının açacağı bu alacak (tahsil) davası sonucunda alacağı ilam ile düşmüş olan icra takibine devam edilmesini isteyemez; ancak bu ilama dayanarak ayrıca ilamlı takibe girişebilir. [4]

Bir yıllık süre, taraflara yönelik olarak konulmuş, hak düşürücü süredir. Bunun sonucu olarak, itirazın iptali davasının süresinde açılıp açılmadığını mahkeme

kendiliğinden dikkate almak zorundadır.

Sürenin geçmesinden sonra açılan itirazın iptali davasının, itirazın iptali davası olarak nitelendirilmesi mümkün değildir.

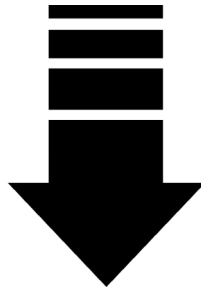
Bu davaya bir alacak davası olarak devam edilebilmesi ise, itirazın iptali davasını aynı zamanda bir alacak talebi de içerdiğinin kabulü halinde mümkündür.

Atalı'ya göre itirazın iptali davasının icra hukukuna özgü bir dava olması ve yalnızca takip içerisindeki itirazın haklılığının değerlendirilmesine yönelik olması karşısında, süresinden sonra açılan itirazın iptali davasının reddi uygun olur. [5]

Konuyla ilgili olarak Yargıtay 3. Hukuk Dairesi, E. 2017/9113 K. 2019/5468 sayılı 17.6.2019 tarihli kararında;

"...Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 26.11.1997 tarih ve 19-761/999 sayılı ilamında da bir yıllık hak düşürücü süre geçtikten sonra açılan itirazın iptali davasının ıslah yolu ile alacak davasına dönüştürülmesinin ve alacak davası olarak karara bağlanmasının mümkün ve geçerli olduğu belirtilmiştir.

Hal böyle olunca, mahkemece; davacının ıslah beyanıyla ilgili olumlu, olumsuz bir karar verilmesi ve hasil olacak sonuç dairesinde hüküm tesisi gerekirken, bu hususta herhangi bir karar verilmeksizin, davanın itirazın iptali davası olarak görülüp, yazılı şekilde bir yıllık hak düşürücü süreden bahisle davanın reddine karar verilmesi doğru görülmemiş, bozmayı gerektirmiştir." şeklinde hüküm tesis edilmiştir. [6]

VI. Sonuç

2004 Sayılı İcra İflas Kanunu'nun 67. Maddesi ile itirazın iptali davasının açılabilmesi bir yıllık hak düşürücü süreye bağlanmıştır. Öngörülen bu bir yıllık yasal süre hâkim tarafından resen gözetilmeli; itirazın iptali davası bu bir yıllık süre içinde açılmamış ise sürenin geçmiş olması nedeniyle davanın reddine karar verilmelidir.

Alacaklı bir yıl içinde itirazın iptali davası açmazsa, yaptığı ilamsız takip düşer, bir yıllık süreyi geçiren alacaklının, genel hükümlere göre alacağını dava etme hakkı saklıdır (İİK.67/IV). Yani alacaklı alacağı zamanaşımına uğramadığı sürece, genel mahkemelerde bir alacak(tahsil) davası açabilir. Ancak, alacaklının açacağı bu alacak (tahsil) davası sonucunda alacağı ilam ile düşmüş olan icra takibine devam edilmesini isteyemez; ancak bu ilama dayanarak ayrıca ilamlı takibe girişebilir.

İlgili Yargıtay kararlarında bir yıllık hak düşürücü süre geçtikten sonra açılan itirazın iptali davasının ıslah yolu ile alacak davasına dönüştürülmesinin ve alacak davası olarak karara bağlanmasının mümkün ve geçerli olduğu şeklinde hüküm tesis edilmiştir. Ancak bu durumda söz konusu alacağın zamanaşımına uğramamış olması gerekmektedir.

Detaylı Bilgi için;
[Stj. Av. İlke Sivaci](mailto:info@ozgunlaw.com)
info@ozgunlaw.com

Kaynakça:

1. Büşra Abide Tiryaki, 6100 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'na Göre Davanın Açılmamış Sayılmasını Gerektiren Haller ve Sonuçları, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, 2019

(<http://nek.istanbul.edu.tr:4444/ekos/TEZ/ET001057.pdf>)

2. Yard. Doç. Dr. Seda Özmumcu, Davanın Açılmasına Bağlanan Hukuki Sonuçların Davanın Açılmamış Sayılması Halinde Değerlendirilmesi

(<https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/97737>)

3. Büşra Abide Tiryaki, 6100 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'na Göre Davanın Açılmamış Sayılmasını Gerektiren Haller ve Sonuçları, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, 2019

(<http://nek.istanbul.edu.tr:4444/ekos/TEZ/ET001057.pdf>)

4. Yargıtay HGK., E. 2005/528 K. 2005/568 sayılı 12.10.2005 tarihli kararı

5. Atalı, Ermenek, Erdoğan, İcra ve İflas Hukuku (Yetkin Yayınevi, Ankara, 2019)

6. Yargıtay 3. Hukuk Dairesi, E. 2017/9113 K. 2019/5468 sayılı 17.6.2019 tarihli kararı

TİCARİ REKLAMLARDA DOĞRULUK VE DÜRÜSTLÜK İLKESİ ÜZERİNE İNCELEME

1. Genel Olarak

Günden güne gelişen teknoloji ve endüstrileşen dünya ile birlikte tüketim faaliyetleri gelişerek artmaktadır. Bu durum tüketicilerin mal ve hizmet piyasasını detaylıca araştırmasını ve kendileri için en avantajlı ürün veya hizmete ulaşmasını sağlamaktadır.

Teşebbüsler ise gelişen ve her geçen gün değişen tüketici davranışları karşısında yoğun rekabet ortamı altında varlıklarını sürdürebilmek için ürün veya hizmetlerini tüketicinin ilgisini çekebilmek için cazip hale getirmesi gerekmekte, bu nedenle de çeşitli pazarlama yöntemleri kullanmaktadır.

Bu yöntemlerin en etkili olanı ise reklamdır. Reklam en kısa haliyle mal ve hizmetlerin tanıtımı ve sürümüne yönelik her çeşit tanıtıcı iletiler şeklinde tanımlanabilir.

Günümüzde ise sosyal medyanın da kullanımının artmasıyla birlikte her alanda reklam faaliyetleri günden güne artarak devam etmektedir.

Tüketici davranışları da hayatın her alanında etkilenebilmektedir.

Tüketici nezdinde bu denli önemli etkiye sahip reklamlar ise çoğu zaman, teşebbüsler tarafından rakiplerine üstünlük sağlamak amacıyla bazı etik değerleri yok sayarak hukuka aykırı şekilde icra edilmekte, bu durum da haksız rekabete yol açtığı gibi toplum menfaatlerine de çoğu zaman zarar vermektedir.

Bu durumun önüne geçmek amacıyla 6502 sayılı Tüketici Korunması Hakkında Kanun'un 61. maddesi gereğince reklam faaliyetleri denetlenmek istenmiş, akabinde reklam yönetmeliği düzenlenmiştir.

Reklam Kurulu'nun önüne gelen birçok şikâyet, şikâyet konusu reklamlar genel itibarıyla Ticari Reklam ve Haksız Ticari Uygulamalar Yönetmeliği'nin 7. Maddesi altında düzenlenen "Doğruluk ve Dürüstlük" ilkelerine aykırılık teşkil ettiği görülmektedir.

Bu nedenle çalışmamızda doğruluk ve dürüstlük kuralının ticari reklamlar üzerindeki etkisini inceleyeceğiz.

2. Dürüstlük Kuralının Kapsamı

Medeni Kanun'un 2. Maddesinde düzenlenen dürüstlük kuralı özel hukukun en temel prensiplerinden biridir.

Kanunda dürüstlük kuralı, herkes haklarını kullanırken ve borçlarını yerine getirirken dürüstlük kuralına uymak zorundadır şeklinde tanımlanmıştır.

Dürüstlük kuralı bazen bir hakkın kapsamını yorumlamak için kullanılırken, bazen de hakkın kötüye kullanılıp kullanılmadığını saptamak için kullanılabilir. Bazı durumlarda ise kanun maddeleri dürüstlük kuralına doğrudan gönderme yapmıştır.

İşte 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanun'un 61. maddesinde de ticari reklamların doğru ve dürüst olması gerektiği dikkatle belirtilmiş ve bu madde uyarınca hazırlanan Ticari Reklam ve Haksız Ticari Uygulamalar Yönetmeliği'nin 7. maddesinde dürüstlük kuralının kapsamı belirlenmeye çalışılmıştır.

Söz konusu maddede her ne kadar örneklemeye yoluyla doğruluk ve dürüstlük durumları belirtilmişse de hükümde belirtilen koşullar tahdidi nitelikte değildir.

Genel çerçevede doğruluk ve dürüstlük terimleri reklamın içeriğindeki bilgilerin duraksamaya mahal vermeyecek düzeyde doğru bilgi içermesini hedeflemektedir. Başka bir deyişle reklamın konusu olan mal ve hizmete ilişkin duyuruların gerçeğe uygun olması gerekmektedir.

Yönetmelik maddesinde genel itibarıyla reklam içeriğinde doğru bilginin var olmadığı durumlar örnekleme yoluyla somutlaştırılırken, bazı genel olgular da doğruluk ve dürüstlük kapsamına dahil edilmiştir.

Örneğin, reklamların ortalama bir tüketicinin algılama düzeyi gözeticilerle hazırlanması kuralı doğruluk ve dürüstlük kapsamı içinde değerlendirilmiştir.

Reklam Kurulu'nun bir kararında bir mağazanın 10 cm'lik paspasın fiyatını göstererek reklam yapmasını, ortalama bir tüketicinin 10 cm'lik paspas almaya çağırarak gerekçe göstererek söz konusu reklamın doğruluk ve dürüstlük ilkelerine aykırı olduğunu tespit etmiştir. (1)

Karara konu şikâyette yanlış bir bilgi olmamasına rağmen ortalama bir tüketici davranışı gözeticilerle reklam yapılması doğruluk ve dürüstlük kuralına aykırı kabul edilmiştir.

Doğruluk ve dürüstlüğü ilişkin genel olarak atfedilebilecek bir diğer olgu ise reklamların ekonomik ve sosyal sorumluluk bilincinde hazırlanması gerektiği şartıdır diyebiliriz.

Reklam Kurulu bir kararında sağlık alanında hizmet veren bir kuruluşun yapılan reklam neticesinde kendi lehine ticari bir görünüm edindiği ve bunun da haksız rekabet teşkil ettiği gerekçesiyle doğruluk ve dürüstlük ilkesine aykırılık teşkil ettiği tespit edilmiştir. (2)

Yönetmeliğin 7. Maddesinde yer alan doğruluk ve dürüstlüğe ilişkin hükümler genel itibariyle tüketici güveninin kötüye kullanılması, tüketicinin bilgisizliğinden faydalanma, reklam içeriğindeki bilgilerin çarpıtılması yoluyla yanlış bilgilendirme veya yanlış bilginin yer alması şeklinde genel durumların örneklenmesi yoluyla belirlenmiştir.

Birkaç kararla konuyu çeşitlendirmek gerekirse;

Reklam kurulu bir kararında “helal sertifikası” ifadesi ve görüntüler ile ürünün “helal” içeriğe sahip olduğu iddiasının doğruluğunun bilimsel geçerliliği olan bilgi ve belgelerle ispatlanamadığı gerekçesiyle doğruluk ve dürüstlük kuralına aykırı bulunmuştur. (3)

Başka bir kurul kararında bir ürünün bakanlık tarafından onaylanmış olduğu izlenimi uyandırılmış olmasına rağmen, kozmetik ürünlerin bildirim tabii ürünler olması nedeniyle söz konusu ifadenin tüketicileri aldatıcı, yanıltıcı olması sebebiyle doğruluk ve dürüstlük kuralına aykırı bulunmuştur. (4)

3. İspat Külfeti

6502 sayılı TKHK m.61/6 hükmü gereğince reklam verenler, reklam içeriğinde yer alan bilgilerin doğru olmamasından sorumludur.

Burada dikkat çekilmesi gereken husus MK m.6'da yer alan hükme kanunla istisna getirilmiş olmasıdır.

İlgili hükümde tarafların hakkını dayandırdığı olguların varlığını ispatla mükellef olduğu belirtilmiştir.

Oysa TKHK'da belirtilen hükümle ispat külfeti tüketiciler üzerinde değil, reklam verenler üzerinde bırakılmıştır.

Ticari Reklam ve Haksız Ticari Uygulamalar Yönetmeliği'nde ispat külfetinin nasıl yerine getirileceği detaylıca belirtilmiştir.

Bu halde reklamlarda yer alan doğrulanabilir olgularla ilgili tanımlamalar, iddialar ya da örnekli anlatımlar; bilimsel geçerliliği olan bilgi ve belgelerle kanıtlanmak zorundadır.

Gerek görülmesi halinde üniversitelerin ilgili bölümlerinden veya akredite ya da bağımsız araştırma, test ve değerlendirme kuruluşlarından alınmış bilgi ve belgelerin sunulacağı belirtilmiştir.

4. Cezalar

6502 sayılı TKHK m.77/12 hükmü gereğince, yine aynı sayılı kanununun 61. maddesine aykırılık teşkil edecek faaliyetlere karşı Reklam Kurulu'nun reklam verenlere karşı tedbiren durdurma, durdurma, aynı yöntemle düzeltme ve idari para cezalarına hükmedebileceği hüküm altına alınmıştır.

Reklam Kurulu ihlalin niteliğine göre cezaları birlikte verebileceği gibi ayrı ayrı da verebilecektir.

4.1 Tedbiren Durdurma

Reklam Kurulu şikâyete konu reklamın hukuka aykırı olma ihtimalinin varlığı halinde 3 aya kadar tedbiren durdurma cezası verebilecektir.

Cezanın hangi durumlarda uygulanacağı açıkça belirtilmiş olmasa da buradaki amacın hukuka aykırılık teşkil edebilecek reklamın ciddi tahribatlar oluşmasının önüne geçmek istenilmesi olduğu düşünüldüğünde, ancak gecikmesinde telafisi zor zararlara yola açabilecek durumlarda bu cezanın verilmesi gerektiği kanaatindeyiz.

Aksi halde, şikâyete konu her reklam üzerinde tedbiren durdurma cezasının verilmesi hakkaniyete uygun olmayacaktır.

4.2 Durdurma

Durdurma cezası hukuka aykırı şekilde icra edilen reklamın etkilerinin ortadan kaldırılmasını hedeflemektedir.

Hukuka aykırı reklamlarla mücadelede temel amaç, reklam verenlerin veya medya kuruluşlarının cezalandırmaktan çok hukuka aykırı reklamların ortadan kaldırılmasıdır.

4.2 Aynı Yöntemle Düzeltme

Bazen hukuka aykırı reklam, tüketicilerin zihninde kalıcı etkiler bırakabilecek mahiyette olabilmektedir.

Bu durumda söz konusu reklamlar durdurma cezasına ya da idari para cezasına çarptırılmış olsa da etkinin ortadan kaldırılmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

İşte buna benzer yaşanan durumlarda hukuka aykırı reklamın yarattığı olumsuz durumların düzeltilebilmesi için öngörülmuş bir cezadır. Ancak aynı yöntemle düzeltmenin nasıl yapılacağına ilişkin düzenleme mevcut değildir.

İMPORANTANT

Reklam kurulu bir kararında, yayınlanmaya devam eden reklamda “en çok sevilen” ve “en çok tercih edilen” terimlerinin dayanığının ne olduğunun reklamda belirtilmemesi üzerine, dayanak bilginin reklama eklenmesi gerektiğini belirterek aynı yöntemle düzeltme cezası vermiştir. (5)

4.4 İdari Para Cezası

Reklam Kurulu şikâyete konu reklamın içerdiği hukuka aykırılığın mahiyetine göre idari para cezası verebilecektir.

Reklam Kurulu kararlarında şikâyete konu reklam hakkında idari para cezası verilmişse genelde diğer seçenek cezalar da verilmektedir. Burada da genel itibariyle idari para cezası ile birlikte durdurma cezası verilmektedir.

Ayrıca kanun maddesinde özel olarak hukuka aykırı reklamın yayımlandığı mecraaya göre para cezasının miktarı değişmektedir.

Örneğin hukuka aykırı reklamın yerel düzeyde yayın yapan bir televizyon kanalı aracılığıyla yapılması ile ülke genelinde yayın yapan televizyon kanalı aracılığıyla yapılması farklı değerlerde cezalara tabi tutulmuştur.

Ayrıca idari işleme tabi olmuş hukuka aykırı reklam 1 yıl içinde tekrar edilmesi durumunda idari para cezası 10 katına çıkabilecektir.

5. Reklam Kurulu Kararlarına Karşı Yargı Yolu

Reklam Kurulu, Ticaret Bakanlığı nezdinde oluşturulmuş tüzel kişiliği haiz olmayan idari bir organdır.

Bu nedenle Reklam Kurulu kararları idari işlem niteliğindedir.

Anayasa'nın 125. Maddesi gereğince idarenin her türlü işlem ve eylemleri yargı konusu yapılabilecektir.

Bu konu 6502 sayılı kanunda özel olarak düzenlenmiş İYUK hükümlerine göre yargı yoluna başvurulacağı belirtilmiştir.

Bir diğer önemli konu ise Reklam Kurulu kararlarına karşı dava açma süresidir. TKHK m.78'de bu süre özel olarak düzenlenmiştir.

Bu durumda dava açma süresi İYUK m.7'de düzenlenen 60 günlük süre değil, TKHK hükmü gereğince 30 günlük süre uygulanacaktır.

Ayrıca Reklam Kurulu kararına karşı yargı yoluna başvurmak Reklam Kurulu'nca verilen kararın yerine getirilmesini durdurmayacaktır.

6. Sonuç

Sonuç olarak serbest piyasa ekonomisi içinde teşebbüsler kazançlarını geliştirmek ve aynı zamanda yoğun rekabet orta-

mında varlıklarını sürdürebilmek amacıyla ticari reklamları kullanma gereksinimi duymaktadır.

Ancak ticari reklamların geniş kitlelere hitap edebilmesi sebebiyle, hukuka aykırılık içermesi durumunda haksız rekabete teşkil edebilmekte bu nedenle de toplum menfaatlerine zarar verebilmektedir.

Bu nedenle de ticaret hayatının adil yürümesi ve toplum menfaatlerinin zarar görmemesi için reklamların denetimine ihtiyaç duyulmuştur.

Doğruluk ve dürüstlük kuralı ise mahiyeti itibariyle hukuka aykırı faaliyetleri engelleyebilmektedir.

Zaten birçok ticari reklam doğruluk ve dürüstlük kuralına aykırılık teşkil etmesi sebebiyle cezai yaptırıma uğramaktadır.

Bu nedenle de doğruluk ve dürüstlük kuralının ticari reklamlar nezdinde büyük ölçüde önemi bulunmaktadır.

Detaylı Bilgi için;
[Av. Semih Akın Çakır](mailto:info@ozgunlaw.com)
info@ozgunlaw.com

Kaynakça:

1. Reklam Kurulu, D. 2019/10181, T. No. 289, T. 8.10.2019
2. Reklam Kurulu, D. 2016/3428, T. No. 259, T. 11.4.2017
3. Reklam Kurulu, D. 2019/12793, T. No. 299, T. 14.7.2020
4. Reklam Kurulu, D. 2017/2239, T. No. 281, T. 12.2.2019
5. Reklam Kurulu, D. 2018/3170, T. No. 297, T. 12.5.2020

Özsunay, Ergun, (2017) Sektörel Bazda Tüketici Hukuku Uygulamaları (sf. 417-464), Aristo Kitapevi

Tekelioğlu Numan (2016) Tüketicinin Korunması Açısından Hukuka Aykırı Reklamlar, On İki Levha Yayıncılık

İnal, E. (2015). YENİ TÜKETİCİNİN KORUNMASI HAKKINDA KANUN VE REKLAMLARIN İDARİ DENETİMİ. (M. M. M. İnceoğlu). Yeni Tüketici Hukuku Konferansı içinde (s. 123-134). On İki Levha Yayıncılık

YARGILAMA HARÇLARININ TÜRK HUKUKU VE UYGULAMALARI BAKIMINDAN ÖNEMİ

Modern hukuk düzenlerinde, bireylerin kendiliğinden hak almaları yasaklanmış ve ceza kanunlarında suç olarak düzenlenmiştir.

Bu nedenle, hakkı ihlal edilen ya da bu nitelikte bir tehlikeyle karşı karşıya kalan bireyler, ancak devletin yargı organlarına başvurmak suretiyle haklarını arayabilirler.

Bu durum ise, bireyleri doğal olarak devlete, yargılama harç ve giderleri adı altında belli bir harcama yapmakla karşı karşıya bırakmaktadır.

Devletin en temel fonksiyonlarından biri de yargı fonksiyonudur.

Yargı fonksiyonu aracılığıyla, adalet dağıtımının ise bir kamu hizmeti olduğunda kuşku bulunmamaktadır.

Devlet, bu kamu hizmetini gereği gibi ifa edebilmek ve yargı organlarını işler bir şekilde hak arayanların hizmetinde tutabilmek için bazı giderler yapmaktadır.

Adalet dağıtım işi de devlet tarafından kural olarak karşılıksız olarak yapılmasına rağmen; devletin yargı organları da sonuçta bireylerin özel hukuka ilişkin çıkarları hakkında karar vereceğine göre, bu amaçla yapılan giderlerin tamamı olmasa bile, hiç değilse bir kısmının hak aramak için devlet organlarına başvuranlardan alınması, sosyal hukuk devleti ilkesiyle bir tezat teşkil etmeyecektir.

Bireylerin kendiliğinden hak almaları kural olarak yasak ve suç olduğuna göre, hakların devlet organları aracılığıyla korunması ve teslim edilmesinde, toplumsal barış ve istikrarın korunması bağlamında, bir kamu yararının olduğu da bir gerçektir.

Dolayısıyla yargılama giderleri, yargılama faaliyetinin tam anlamıyla bir bedeli değil, esasında bir katılım payından öteye gitmemektedir. [1]

Diğer taraftan, yargılama giderleri tespit edilirken, bu konuda dengenin sağlanmasına, yargılama giderlerinin bireyleri hak arama talebinden vazgeçmeye götürebilecek kadar yüksek olmamasına da dikkat edilmelidir.

Başka bir deyişle, yargılama harç ve giderlerinin, hak arayanları dava açmaktan vazgeçirebilecek derecede yüksek tutulmaması gerekir. [2]

Çünkü davayı kaybetme tehlikesinin bulunması ve yüksek yargılama giderleri ödenmesinin ihtimal dahilinde olması, devletin yargı organlarına başvurmayı, diğer bir deyişle hak arama özgürlüğünün kullanılmasını engelleyebilecektir.

Yargılama giderlerinin alınmasının gerekip gerekmediği konusunda, doktrinde değişik görüşler ileri sürülmüştür.

Bir görüşe göre, devlet yargılama faaliyetini gerçekleştirmek için birtakım harcamalar yapmaktadır.

Bu harcamalar bir taraftan toplumsal barış ve huzurun korunması için yapılıyor ise de diğer taraftan da bireylerin özel hukuktan doğan haklarının korunması ve teslimi için yapılmaktadır.

O nedenle, bu harcamalardan tamamının olmasa bile hiç değilse bir kısmının hak arayanlardan talep edilmesi doğaldır.

Bu sayede hazineye de katkıda bulunulmuş olur.

Ayrıca bu sayede gereksiz ve kötü niyetli dava açılması da bir ölçüde önlenmiş olacaktır.

Yargılama faaliyetleri için hak arayanlardan gider adı altında hiçbir talepte bulunulmazsa, uyuşmazlıkların sulh yoluyla çözülmesi bir temenniden öteye gitmez.

Diğer bir görüşe göre ise, taraflar avukatlık ücreti dışında herhangi bir yargılama gideri ödememelidir.

Bir başka deyişle, sosyal devletin gerçekleşmesi ideali için yargılama giderleri bakımından "sıfır tarife" uygulanmalıdır.

Zira devletin yargılama yetkisini kendi tekeline alıp, bu yola başvuranlardan fazla yargılama gideri alması, büyük bir çelişki teşkil eder.

Ancak bu görüş, bugün için bazı davaların yargılama harç ve giderlerinden muaf olması bakımından kabul edilebilir.

Bunun dışında, tarafların yargılama giderlerinden tamamıyla muaf tutulması, bu giderlerin sadece devlet tarafından karşılanması, bugün için rasyonel olarak kabul edilebilecek bir çözüm değildir.

Bu konuda ileri sürülen ve günümüzde genellikle kabul edilen başka bir görüşe göre ise, taraflar belli ölçüde yargılama giderleri ödemek zorunda ise de bu zorunluluk; sosyal hukuk devleti anlayışı nedeniyle sınırlandırılmalıdır.

Bu görüşe göre, taraflar yargılama giderleri adı altında bir miktar para ödemek durumundadırlar.

Ancak taraflarca ödenecek bu yargılama giderleri, sosyal hukuk devleti anlayışı çerçevesinde olmalı ve ekonomik açıdan güçlülerle güçsüzler arasındaki eşitsizlik tamamen kaldırılmalıdır.

Aynı şekilde, taraflar için öngörülen yargılama giderleri makul ölçüde olmalı ve onları hak aramaktan vazgeçirebilecek kadar yüksek olmamalıdır. [3]

Genel olarak, bir davanın açılmasından sonuçlanmasına kadar, o dava sebebiyle ödenen paraların tümüne yargılama harç ve giderleri denilmektedir.

Bir başka ifadeyle, yargılama giderleri, genel olarak yargısal koruma faaliyetinin yürütülebilmesi için ödenmesi gereken ve bu sebeple ortaya çıkan bütün giderleri ifade etmektedir. [4]

Yargılama giderlerinin kapsamı, yani yargılama giderlerinin nelerden oluşacağı, Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 323. Maddesinde belirtilmiştir.

Bu giderlerin; harçlar, masraflar ve vekalet ücreti şeklinde tasnif edilmesi mümkündür.

Dava nedeniyle yapılan posta ve tebligat giderleri, dosya ve sair evrak giderleri, keşif giderleri ile tanık ve bilirkişiye ödenen ücret ve giderler masraflara örnek olarak verilebilmektedir.

Yargılama gideri olan vekalet ücreti ise, vekil ile müvekkil arasında kararlaştırılan ücret olmayıp, vekil ile takdir edilen davalarda kanun gereği Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi'ne göre takdir edilecek vekalet ücreti olacaktır.

Harçlar ise celse harcı ile karar ve ilam harçlarından oluşmaktadır.

Davada yargılama giderleri, kural olarak, ilgili işlemin yapılmasını talep eden kişi tarafından peşin olarak ödenir. Ancak bu yargılama giderleri, kanunda yazılı haller dışında, mahkeme tarafından re'sen, davada haksız çıkmış olan ve bu nedenle aleyhine hüküm verilen tarafa yüklenecektir. [5]

Davada haksız çıkan tarafa yükletilecek olan bu yargılama giderleri, hem davayı kazanan tarafça daha önce peşin olarak ödenen hem de dava sonunda ödenmesi gereken harç ve masraflar ile yargılama gideri olan vekalet ücretini kapsayacaktır. [6]

Eğer davada iki taraftan her biri kısmen haklı çıkarsa, mahkeme yargılama giderlerini tarafların haklılık oranına göre paylaşılacaktır.

Ancak aleyhine hüküm verilenler birden fazla ise mahkeme yargılama giderlerini, bunlar arasında paylaşabileceği gibi müteselsilen sorumlu tutulmalarına da karar verebilir. (HMK 326)

Anayasa Mahkemesi'nin 14.01.2020 tarihli kararından önce, karar ve ilam harcının ödenmemesine bağlanan sonuçlar, esas itibarıyla 492 sayılı Harçlar Kanunu'nun 28. Maddesiyle, aynı Kanun'un 32. Maddesinde düzenlenmiştir.

Harçlar Kanunu'nun, Anayasa Mahkemesince iptal edilmesinden önceki 28. Maddesinin 1. Fıkrasının a bendinin ikinci cümlesi

“Karar ve ilam harcı ödenmedikçe ilgiliye ilam verilmez.”

şeklindeydi.

Yine Harçlar Kanunu'nun halen yürürlükte olan 32. Maddesi ise

“Yargı işlerinden alınacak harçlar ödenmedikçe ilgiliye ilam verilmez”

şeklindeydi.

Anayasa Mahkemesi'nin Harçlar Kanunu'nun 28. Maddesinin yukarıda belirtilen hükmünü iptal etmesinden önce, kanunun açık hükmü gereğince karar ve ilam harcı ödenmedikçe ilgiliye ilam verilmemekteydi.

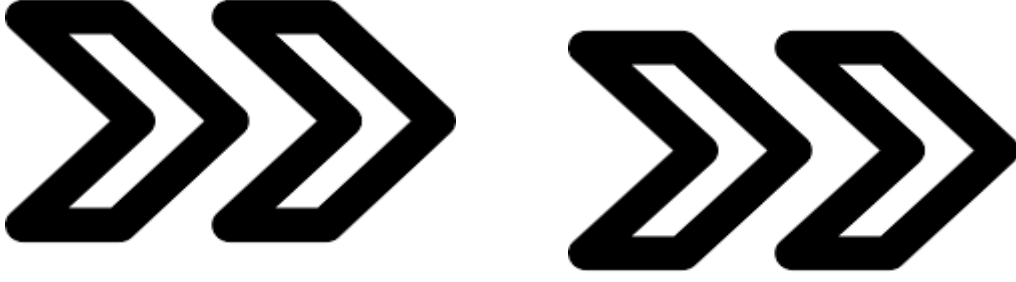
Aynı şekilde, yargı işlerinden alınacak harçlar ödenmedikçe müteakip işlemler yapılmamakta, bu bağlamda karar tebliği çıkarılmamakta, kanun yoluna başvuru talepleri kabul edilmemekte ve yine müteakip işlemler bağlamında ilamın icra edilmesi talepleri reddedilmekteydi.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 26.06.2007 tarih ve 25321/02 başvuru no'lu ÜLGER/TÜRKİYE kararında, Harçlar Kanunu'nun 28. Maddesi gereğince mahkeme kararı alınmasını, karar ve ilam harcı ödenmesi şartına bağlayan uygulamayı, AİHS'nin adil yargılanma hakkını düzenleyen 6. Maddesine ve bu sözleşmenin eki niteliğindeki 1 No'lu Protokolün 1. Maddesine aykırı bulmuş ve ihlal kararı vermiştir. [7]

DAVA NEDENİYLE YAPILAN POSTA VE TEBLİGAT GİDERLERİ, DOSYA VE SAİR EVRAK GİDERLERİ, KEŞİF GİDERLERİ İLE TANIK VE BİLİRKİŞİYE ÖDENEN ÜCRET VE GİDERLER MASRAFLARA ÖRNEK OLARAK VERİLEBİLMEKTEDİR.

YARGILAMA GİDERİ OLAN VEKALET ÜCRETİ İSE, VEKİL İLE MÜVEKKİL ARASINDA KARARLAŞTIRILAN ÜCRET OLMAYIP, VEKİL İLE TAKDİR EDİLEN DAVALARDA KANUN GEREĞİ AVUKATLIK ASGARİ ÜCRET TARİFESİ'NE GÖRE TAKDİR EDİLECEK VEKALET ÜCRETİ OLACAKTIR.

Anayasa Mahkemesi, biraz önce belirtilen mahkemelerin Harçlar Kanunu'nun yukarıda belirtilen hükümlerinin iptalinin talep edildiği başvuru sonucunda, bu Kanun'un 28'inci maddesinde yer alan

“Karar ve ilam harcı ödenmedikçe ilgiliye ilam verilmez”

şeklindeki hükmün Anayasaya aykırı olduğuna karar verip iptal talebini kabul ederken; aynı kanunun 32'nci maddesinde yer alan

“Yargı işlemlerinden alınacak harçlar ödenmedikçe müteakip işlemler yapılmaz”

hükmünün ise Anayasaya aykırı olmadığına karar vererek iptali talebini reddetmiştir.

Bu bağlamda Anayasa Mahkemesi'nin

“Karar ve ilam harcı ödenmedikçe ilgiliye ilam verilmez.”

şeklindeki Harçlar Kanunu'nun 28/1, a maddesini hak arama özgürlüğüne aykırı olarak iptal etmiş olması, isabetli ve yerinde bir karardır.

Zira burada alınan harç, miktar olarak yüksek olmadığı durumlarda bile, mahkeme kararıyla haklılığı tespit edilen davacının, hakkını elde etmesini, özellikle icraya başvurmasını, engelleyici nitelik taşımaktadır.

Bu nedenle de söz konusu hükmün iptal edilmiş olması, yukarıda belirtilen açıklamalar çerçevesinde isabetli olmuştur.

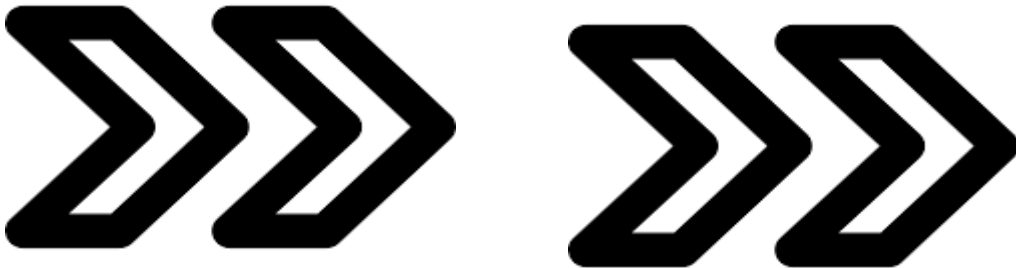
Bugün, Kanuna rağmen halen daha bazı mahkemeler, bakiye karar ve ilam harcı ödenmedikçe davacıya ilam vermemekte, kesinleşmeden icra edilemeyecek ilamlarda harç ödenmeden kesinleşme şerhi konulması taleplerini reddetmekte; bazı icra daireleri ise harcı ödenmemiş ilamın icraya konulması taleplerini kabul etmemektedir. Bu tutum Kanuna açıkça aykırıdır.

Bu tutumu devam ettiren mahkemelerin ve icra dairelerinin söz konusu yanlış tutumlarından bir an önce vazgeçmeleri gerekir. [8]

Kaynakça:

1. PEKCANİTEZ, ATALAY, ÖZEKES, Medeni Usul Hukuku, 8. Bası, Ankara 2009
2. KURU, ARSLAN, YILMAZ, s. 762; PEKCANİTEZ, ATALAY, ÖZEKES, s. 621
3. YILMAZ, s. 211 vd.
4. PEKCANİTEZ, ATALAY, ÖZEKES, s. 621
5. POSTACIOĞLU, Medeni Usul Hukuku Dersleri, 6.Bası, s. 674
6. PINAR, Yargı ve İcra Harçları, 2. Bası, s.224 vd.
7. Medeni Usul ve İcra İflas Hukuku Dergisi 2010/1, s. 190-201
8. Anayasa Mahkemesi'nin 14.01.2010 Tarihli Kararı Çerçevesinde Yargı Harçlarına İlişkin Bazı Sorunlar ve Güncel Gelişmeler, Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi, 2011, 32-52

Detaylı Bilgi için;
[Stj. Av. Öykü Kaygusuz](mailto:Stj.Av.Öykü.Kaygusuz@ozgunlaw.com)
info@ozgunlaw.com

KONKORDATONUN KİRA SÖZLEŞMELERİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Kira sözleşmeleri, nitelikleri gereği sürekli bir edim içerirler. Taraflar, aralarındaki kira sözleşmesi devam ettiği sürece karşılıklı ve sürekli hak ve borçlara sahiptir.

Konkordato, borcunu ödeyecek durumda olmayan borçluya tanınan ve borçlunun yanı sıra alacaklılarında yararına olan bir kurumdur.

Konkordato talebi sonrasında Asliye Ticaret Mahkemesi'nin geçici konkordato mühleti vermesi ile süreç başlamış olur ve kanunda sınırlı sayıda sayılmış istisnalar dışında yeni takip yapılamaz.

İşte bu durumda kira sözleşmesinin tarafı olan kişiler kira sözleşmesinin sürekli edim içermesinden dolayı birtakım sorunlarla karşılaşabilirler.

Kira Sözleşmesi Niteliği

Kira, kullandırma amacını güden sözleşmelerin başında gelir ve bu çeşit sözleşmeler içinde ivazlı (karşılıklı) olan bir sözleşmedir. [1]

Kira öyle bir sözleşmedir ki, bununla kiraya veren, bir malını ücret karşılığında kiracıya kira süresince kullandırma ve yararlanma amacıyla bırakma borcu altına girer. (TBK 299,357)

Konkordatonun Etkisi

Konkordato mühletinin en önemli sonuçlarından biri, konkordato geçici mühleti ile

birlikte konkordato süreci işlemeye başladığı için borçluya karşı daha önce başlatılan takiplerin durması ve yeni takiplerin de başlatılamamasıdır. [2]

Borçlu, konkordato mühleti boyunca borçlarını ödemesi için tasarruf yetkisi kısıtlanmaz ve faaliyetine devam eder.

Fakat icra ve iflas Kanunu'ndaki istisnalar saklıdır.

İcra ve iflas kanununda sayılan sınırlamalar içine kira ilişkisinden kaynaklanan alacaklar sayılmadığı için takip yasağının kapsamına kiralananın biriken kira alacakları sebebiyle tahliyesi talepleri de dahildir.

Konkordato mühleti verilen borçlu için mevcut durumu itibarı ile borçlarını ödeyemeyecek durumda olduğu açıktır.

Borçlarını ödeyebilmesi için kiralanan ihtiyacı olabilir. Böyle bir durumda kiralananın tahliyesi konkordato süreci ile amaçlanan sonuca ulaşılmasını imkansızlaştırabilir.

Yargıtay, iflâsın ertelenmesi müessesesinde ise konkordatoya olan benzerliğe dikkat çekerek

“yasada öngörülen istisnalar dışında takiplerin duracağı kabul edilmezse mali durumun düzelmesinin imkansızlaşacağı”

gereğesiyle tahliye işleminin yapılması gerektiğini savunmuştur. [3]

Fakat mühlet içerisinde icra yolu ile tahliyenin mümkün olmadığı kabul edilirse bu sefer de alacaklı konkordato mühleti boyunca tümüyle korumasız bırakılmış olacaktır.

Ayrıca takibin konusunun bir bölümü de borçlunun malvarlığı olmadığı için tahliye takibi başlatılabilmek gerekir.

Mevzuatımızda konkordatonun kira sözleşmesine etkisinin ne olacağına dair özel bir düzenleme yoktur ancak sorunun çözümünde İİK m. 308/c, IV hükmü uygulanabilir.

“Kredi kurumları tarafından verilen krediler de dahil olmak üzere, mühlet içinde komiserin izniyle akdedilmiş borçlar, adi konkordatoda konkordato şartlarına tabi değildir; malvarlığının terki suretiyle konkordatoda yahut sonraki bir iflâsta masa borcu sayılır. Aynı kural karşı edimin ifasını komiserin izniyle kabul eden borçlunun taraf olduğu sürekli borç ilişkilerindeki karşı edimler için de geçerlidir.”

İİK m. 308/c, IV uyarınca alacaklı ile borçlu arasında komiserin izniyle yeni bir kira sözleşmesi kurulmasına imkân verilerek işleyecek kira bedellerinin konkordato şartlarına tâbi olmadan tümüyle

ödenmesi güvence altına alınmalıdır. [4]

Her durumda da zarar gören tarafın sözleşmeyi devam ettirmesini zorlamak doğru değildir.

Türk Borçlar Kanunu'nda kira ilgili maddeler gereğince tarafların gerekli şartlar sağlandığında fesih hakları olmalıdır.

Kira sözleşmenin konkordato kapsamında durumu incelenirken hangi tarafa konkordato mühleti verildiği, mühlet verilen kişinin ya da sözleşmenin karşı tarafının sözleşmeyi feshetmek istemesine göre değişik durumlar ortaya çıkacaktır.

Konkordato Sonucu Kira Sözleşmesi Taraflarının Fesih Hakkı

1- Karşı Tarafın Konkordatosu Sebebiyle Fesih

a) Kiraya verenin konkordatosu sonucu kiracının durumu

Bu durumda kiracı durumdan etkilenmez.

İlgili maddeler göz önünde bulundurulduğunda; İİK 89/1 gereğince borçlunun üçüncü kişi elindeki malının haczedilmesi durumunda ve İİK 92/III gereğince iflas halinde dahi kiracı korunacak, kira borcunu ödemeye devam edecektir.

b) Kiracının konkordatosu sonucu kiraya verenin durumu

Kiracının konkordatosu sonucu kiraya verenin kira sözleşmesini feshetmesi TBK 331/1 (önemli nedenler dolayısıyla fesih) ve İİK 296/1 (konkordato sebebiyle sözleşmenin sona erdirilememesi) kapsamında fesih ile mümkündür.

Burada önemli nokta iki kanun hükmünün de ayrıca incelenmesi gerekliliğidir.

TBK 331/1:

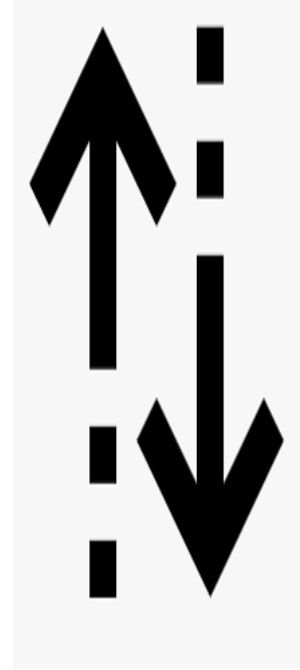
“Taraflardan her biri, kira ilişkisinin devamını kendisi için çekilmez hâle getiren önemli sebeplerin varlığı durumunda, sözleşmeyi yasal fesih bildirim süresine uyarak her zaman feshedebilir.”

Kanunda “olağanüstü fesih sebepleri” sayılmıştır. Kanun hükmü emredici nitelikte olup; şartları gerçekleştiği takdirde sözleşmenin taşınırlara ya da taşınmazlara ilişkin olup olmamasına bakılmaksızın bütün kira sözleşmelerinde uygulanır.

Kiraya verenin sözleşmeyi TBK m.331/1 kapsamında olağanüstü feshedebilmesi için şartların aynı zamanda İİK m.296/1 hükmüne de uygun olması gerekir.

İİK m.296/1

“Sözleşmenin karşı tarafının konkordato projesinden etkilenip etkilenmediğine bakılmaksızın, borçlunun taraf olduğu ve işletmesinin faaliyetinin devamı için önem arz eden sözleşmelerde yer alıp da borçlunun konkordato talebinde bulunmasının sözleşmeye aykırılık teşkil edeceğine, haklı fesih sebebi sayılacağına yahut borcu muaccel hâle getireceğine ilişkin hükümler, borçlunun konkordato yoluna başvurusu durumunda uygulanmaz. Sözleşmede bu yönde bir hüküm bulunmasa dahi sözleşme, borçlunun konkordatoya başvurduğu gerekçesiyle sona erdirilemez.”

Hükümden de anlaşılacağı üzere konkordato tek başına haklı bir fesih sebebi değildir. Konkordato sebebiyle sözleşmenin sona erdirilemeyeceğine ilişkin kanun hükmü, sözleşmenin borçlunun işletmesinin faaliyetlerinin devamı için önem arz etmesi şartına bağlandığından, bu hükmün uygulanabilmesi için her şeyden önce borçlunun bir işletme faaliyeti yürütüyor olması ve faaliyetlerinin devamı için önem arz etmesi gerekir.

TBK m. 331/1 ve İİK m. 296/1 hükümlerinin birlikte gerçekleşmesi halinde ise kanun hükümlerinden tek başına birisini uygulamak hakkaniyete uygun düşmeyen sonuçlar yaratacaktır.

Bu durumda ya kiraya verenin kira alacağı tehlikeye düşecek ya da zaten kira borcunu ödeyemeyecek durumda olan ve konkordato projesinin amacına ulaşması için kiralanan ihtiyacı duyan kiracı açısından zarar doğuracaktır.

Bu şekilde oluşan bir durum karşısında yukarıda belirttiğimiz İİK 308/c, IV hükmünün yanı sıra ifa güçlüğü başlığını içeren TBK m. 98 hükmünün de uygulanması düşünülebilir.

Kiracının ifa güçsüzlüğüne düşmesi sonucunda da kiraya veren, alacağı için güvence isteyebilir.

Söz konusu hüküm her türlü edimin ifası için kullanılabilir.

İcra ve İflâs Kanunu'ndaki konkordato hükümleri kapsamında da kiraya verenin işleyecek kira bedelleri için güvence istemesine bir engel bulunmamaktadır.

İİK m. 297/1 kapsamında kiracının, izin almak kaydıyla kira sözleşmesinden doğan borçlarını imtiyazlı alacak hâline getirerek temerrüde düşmeksizin ifa etmesi dahi mümkün olabilmektedir. [5]

2- Kendi Konkordatosu ile Fesih

a) Kiracının kendi konkordatosu sebebiyle fesih istemesi

İİK m. 296/II

“Borçlu, tarafı olduğu ve konkordatonun amacına ulaşmasını engelleyen sürekli borç ilişkilerini, komiserin uygun görüşü ve mahkemenin onayıyla herhangi bir zamanda sona erecek şekilde feshedebilir. Bu çerçevede ödenmesi gereken tazminat, konkordato projesine tabi olur. Hizmet sözleşmelerinin feshine ilişkin özel hükümler saklıdır.”

Görüleceği üzere kanun metnindeki şartlar;

Konkordato komiserinin uygun görüşü ve mahkemenin onayıdır.

Kanun metnindeki

“herhangi bir zamanda sona erecek şekilde”

ifadesi ile geniş bir zaman aralığı tanınmış gibi görülse de hükmün kesin mühlet düzenleyen başlığın altında yer alması sebebiyle fesih yetkisinin mühlet içerisinde kullanılabilmesi şeklinde yorumlanmalıdır.

Söz konusu hüküm hem kiracının hem de kiralayanın kendi konkordato talepleri sebebiyle fesih yetkisini kullanmaları ihtimâllerinde gündeme gelebilir.

Konkordatonun amacı sözleşmeyi sona erdirmek değil, borçları ifa etmek olmalıdır.

Ancak borçlu sırf sözleşmeyi sonlandırabilmek için konkordatoya başvurmuşsa veya sözleşme gerçekten konkordatonun amacına ulaşmasına engel olacak nitelikte değilse, fesih haksız olacaktır.

b) Kiraya verenin kendi konkordatosu sebebiyle fesih istemesi

Bu durumda da İİK m. 296/II hükmü uygulanabilecektir.

Fakat burada daha hassas bir değerlendirme yapmak gerekir.

Kiraya verenin kendi konkordatosu sebebiyle sözleşmeyi feshetmek istemesi hâlinde sözleşmenin gerçekten konkordatonun amacına ulaşmasına engel teşkil etmesinin zor bir ihtimâl olmasının yanı sıra, sözleşmenin feshi kiracı açısından da ciddi sıkıntılara sebep olabilir.

SONUÇ

Borcunu ödeyemeyecek durumda olan borçluya konkordato mühleti verilmesi sonucunda kanundaki istisnalar hariç

olmak üzere yeni takip açılmaz ve başlamış takipler de durur.

Kira alacağı bu istisnalar arasında sayılmadığından konkordato projesi içerisinde de bu alaktan dolayı takip yapılamayacağı sonucu çıkarılabilir.

Her ne kadar takip yasağına ilişkin istisnalar dar tutulmuş olsa da kira sözleşmesinin bir sürekli borç ilişkisi olması sebebiyle karşı tarafta oluşabilecek zararları da göz önünde bulundurmak gerekir.

Böyle bir durumda sürekli alacağına kavuşamayan kiralayanın (alacaklının) konkordato mühleti boyunca kira alacağı bakımından tümüyle korumasız bırakılması da doğru olmayacaktır.

Kiracının da konkordato projesi kapsamında borcunu ödemek için kiralanan ihtiyacı duyması projenin başarıya ulaşmasını büyük ölçüde etkileyebilir.

Bu sebeple tarafların, şartları oluşturduğu takdirde kira sözleşmesini feshetme imkanları olmalıdır.

Ayrıca İİK m. 308/c, IV gereğince konkordato komiserinin izniyle kiracının kira borcunu ödeyebilmesi için sözleşme yeni koşula uyarlanabilmelidir.

Detaylı Bilgi için;
[Stj. Av. M. Eren Karaman](mailto:Stj.Av.M.ErenKaraman@ozgunlaw.com)
info@ozgunlaw.com

Kaynakça:

1. Prof. Dr. Aydın Zevkliler/Prof. Dr. K. Emre Gökyayla - Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri 17. Bası Ankara 2017
2. Prof. Dr. Baki Kuru - İcra ve İflas Hukuku Ders Kitabı Ekim 2018
3. Yargıtay Kararı – 6. HD., E.2014/13104 K.2014/14162 T.18.12.2014
4. Cenk Akil - TBB Dergisi Konkordato mühletinin alacaklılar bakımından sonuçları Mart 2019
5. Banu Bilge Sarihan – Konkordatonun Kira Sözleşmesine Etkisi (NEÜHFD), C. 3, S. 1, 2020

ESKİ ÇALIŞANIN HUKUK MAHKEMELERİNDE TANIKLIK YAPMASI İŞVEREN İLE İMZALAMIŞ OLDUĞU GİZLİLİK SÖZLEŞMESİNE AYKIRILIK TEŞKİL EDER Mİ?

1. İŞ SÖZLEŞMESİ HUKUKU KAPSAMINDA GİZLİLİK SÖZLEŞMESİ

1.1 Genel Olarak

Yeni işe başlayacak kişiler iş sözleşmesine ek olarak işyerlerinin menfaatlerini korumak için bir dizi ek sözleşmeler de imzalamaktadırlar. Bu sözleşmelerden bir tanesi de işyerinin bilgi gizliliğini sağlayan gizlilik sözleşmesidir.

Gizlilik sözleşmesi asıl sözleşmenin bir maddesi veya eki olabileceği gibi ayrı bir sözleşme şeklinde de imzalanabilir.

Gizlilik sözleşmesi kısaca işverenin sahip olduğu bilgilerin çalışan süre boyunca ve işten ayrılma durumunda işçi tarafından gizli tutulmasının işçi tarafından taahhüt edilmesi şeklinde tanımlanabilir.

İşçiler bu sözleşme kapsamında işveren, müşteriler, aracı şirket ve çalışanlar ya da çalışma arkadaşları tarafından kendileriyle paylaşılan, tanık veya tesadüfen bilgi sahibi oldukları dokümanlar, projeler, tasarımlar, prototipler, bilgisayar programları, teklifleri, ücret bilgilerini, şifreleri veya diğer bir teknik iş bilgisini ifşa etmemeyi, kopyalamamayı ve işyerinin rakibi olan firmalarla paylaşmamayı gizlilik sözleşmeleriyle kabul etmiş olurlar.

İşverene ait bilgiler sadece yapılan iş sırasında kullanılabilir ve zorunlu olması durumunda çoğaltılabilir.

Ancak bazı durumlarda bu bilgilerin dahi işveren dışında kimse ile paylaşmaması şeklinde de düzenlenmektedir.

Bu şekilde bir düzenlemenin geçerli olup olmadığı hususu gündeme gelmektedir.

Gizlilik sözleşmeleri, işverenin ve beraber çalıştığı kişilerin ve şirketlerin ticari sır ve benzer bilgilerini güvence altına almayı amaçlamaktadır.

İşçi bu sözleşmeyi imzalayarak çalışma esnasında edindiği her türlü sır, bilgi ve kayıtların çoğaltılarak kopyasını almayacağını da taahhüt etmiş olmaktadır. İşçinin bu taahhüdüne uymaması imzalamış olduğu gizlilik sözleşmesinin ihlaline neden olacaktır.

Bazı durumlarda bu sözleşmenin ihlali halinde sözleşme içerisine işçi aleyhine cezai şart maddesi de eklenmektedir. Bu hükmün de geçerli olup olmayacağı hususu gündeme gelmektedir.

Gizlilik sözleşmeleriyle işverenin, diğer çalışanların ve müşterilerinin menfaatlerini de koruma altına almaktadır. Sözleşmeye konulan tüm maddelerin ihlali durumunda işyerinin uğrayacağı zararların tümünün işçi tarafından karşılanacağına dair maddeler de sözleşmelere eklenebilir.

1.2 Gizlilik Sözleşmesinin Geçerlilik Şartları

Gizlilik sözleşmesi sadece iş sözleşmesi süresinde geçerli olacak şekilde yapılabileceği gibi iş sözleşmesi bitiminden sonra geçerli olacak şekilde de yapılabilir.

Ancak şunu da belirtmek isteriz ki iş sözleşmesi devam ettiği sürece işçinin sır saklama yükümlülüğü sadakat borcundan dolayı zaten otomatik olarak bulunmaktadır.

Dolayısı ile bu şekilde bir sözleşme hiç imzalanmamış olursa dahi işçinin çalıştığı süre boyunca işverenin sırlarını saklaması bir yükümlülüktür. Ancak bu durum işçi ile işverenin gizlilik sözleşmesi yapmasına engel bir durum değildir.

Taraflar iş sözleşmesi bitiminden sonra etki edecek şekilde gizlilik sözleşmesi imzalamaları halinde ise işçinin sır saklama yükümlülüğü sözleşmenin asli unsuru haline gelmektedir. (1) Nitekim gizlilik sözleşmesinin sır saklama yükümlülüğü bakımından asıl önem arz ettiği dönem iş ilişkisi sona erdikten sonraki dönemdir.

Bu sebeple de işvereni iş ilişkisi sürerken sırlarının saklanması için işçi ile sözleşme imzalama zorunda olmasa da iş ilişkisi sona erdikten sonra sırlarının saklanmasını istiyorsa işçi ile mutlaka gizlilik sözleşmesi imzalaması gerekmektedir.

Aksi halde iş ilişkisi sona erdikten sonra işçinin sır saklama yükümlülüğü de sona ermektedir.

İş sözleşmesi sona erdiği dönemle ilgili işçinin TMK'nın 2. maddesinden dürüstlük kuralı ile TTK'nın 56. ve 57. maddelerinde düzenlenen haksız rekabet hükümlerinin sınırları kapsamında sır saklama yükümlülükleri halen devam ettiğini söyleyebiliriz.

Bu sınır dışında kalan alanla ilgili koruma için ise gizlilik sözleşmesi yapılması zorunludur. (2)

Gizlilik sözleşmesinin tarafları işçi ve işverendir. Bu sözleşme her iki tarafa borç yükleyen bir sözleşme olabileceği gibi tek taraflı borç yükleyen bir sözleşme de olabilir. (3)

Bu iki halde de işçiye sır saklama yükümlülüğü yüklenmektedir. Tek taraflı borç yükleyen sözleşme şeklinde imzalandığında işçiye sır saklama yükümlülüğü yüklenirken işverene bir yükümlülük yüklenmemektedir.

İki tarafa borç yükleyen halinde ise gerek işçi gerekse işveren sır saklama yükümlülüğü altına girmektedir. (4)

Geçerlilik sözleşmesinin kapsamını sözleşmenin tarafı olan işçinin işinin niteliği belirleyecektir. Her pozisyonda çalışan işçi ile gizlilik sözleşmesi yapılması mümkün değildir.

İşçinin işi gereğince işverene ait bir sırda ulaşması mümkün olan bir göreve sahip olması gerekmektedir.

Bu nitelikte bir göreve sahip olmayan bir işçi ile kural olarak gizlilik sözleşmesi yapılamayacaktır. (5)

Ancak bu kuralla rağmen vasıfız şekilde çalışan işçinin de işverenin sırrına ulaşma riski olduğu kabul edilerek gizlilik sözleşmesi imzalanabilir. Buna engel bir düzenleme bulunmamaktadır. (6)

Gizlilik sözleşmesi kanunda düzenlenmemiş olup, sözleşme serbestisi kapsamında taraflarca gerçekleştirilen bir sözleşmedir.

Bu sözleşmenin geçerli olması için her sözleşmede bulunması gereken geçerlilik şartlarına sahip olması gerekmektedir.

Bunlar sözleşme taraflarının ehil olması, sözleşme konusunun emredici düzenlemelere, kamu düzenine, genel ahlaka ve kişilik haklarına aykırılık teşkil etmemesi, sözleşme konusunun imkânsız olmaması, tarafların irade beyanlarının hata, hile ve ikrah ile sakatlanmaması ve muvazaa olmamasıdır. (7) Bu şartların hepsi gizlilik sözleşmesi için de geçerlilik şartıdır.

Borç doğuran sözleşmelerde şekil serbestisi mevcuttur. (8)

Bu kapsamda gizlilik sözleşmesinin geçerli olması için bir şekil şartı aranmamaktadır.

İşçinin ekonomik anlamda işverenden güçsüz konumda olması bu sözleşmenin bir şekle tabi tutulması için yeterli bulunmamıştır.

Bilindiği üzere hâkim kanunda şekil şartı öngörülme durumlarında TMK 1. Maddesi uyarında boşluk doldurarak o işlem için bir şekil şartı öngörmemektedir. (9)

Bu durum kanunun ruhuna aykırı bulunmaktadır. Bu sebeple de gizlilik sözleşmesi ile ilgili boşluk doldurularak da bir şekil şartı konulması mümkün değildir.

Öte yandan TBK 17. Maddesinde kanunda şekle bağlanmamış bir sözleşmenin taraflarca belli bir şekilde yapılması kararlaştırılmış ise belirlenen şekilde yapılmayan sözleşmenin tarafları bağlamayacağı açıkça düzenlenmiştir.

Buna göre de eğer taraflar bu sözleşmenin yazılı şekilde yapılacağını belirlemişler ise mesela İş sözleşmesine bu şekilde bir madde eklemişler ise bu sözleşmenin tarafları bağlaması için yazılı hale getirilmesi bir şekil şartı halini almaktadır.

1.3 İşçinin Sır Saklama Yükümlülüğü ve Sınırı

İşçinin sır saklama yükümlülüğü ile bağlantılı olarak iki temel Anayasal hakkının değerlendirilmesi gerekmektedir.

Bunlar ifade özgürlüğü ile işçinin çalışma özgürlüğüdür. Her iki hakta Anayasa'da güvence altına alınmıştır.

İfade özgürlüğü demokratik toplumun kurucu unsurlarından birisidir. İfade özgürlüğüne sahip işçi, edindiği bilgiyi kullanabilecek ve üçüncü kişilere açıklayabilmektedir. (10)

Bu temel hak, işçinin işverene ve işverene yönelik yönelik eleştirel açıklamaları yapabilmemesini de kapsamaktadır.

Anayasayla korunmuş bu temel hak, işveren tarafından tek taraflı olarak kaldırılmaz ve kullanılmasını engeller şekilde kısıtlamalara tabii tutulamaz. (11)

Ancak bu hakkın sınırsız kullanımından da söz edilemez.

Bu hakkın sınırı da Anayasada düzenlenmiştir. Buna göre, ifade özgürlüğü ile başkalarının şöhretine, haklarına, özel ve aile hayatlarına müdahalenin önlenmesi amacıyla ve meslek sırlarının korunması amacıyla sınırlandırılabilirliği açıkça düzenlenmiştir. (12) Bu kapsamda da ifade özgürlüğünün işverene zarar verecek şekilde kullanılmayacağını anlayabiliriz.

Çalışma hakkı ise herkesin insanlık onuruna yaraşır bir şekilde yaşayabilmek için sahip olduğu bir hak şeklinde tanımlanabiliriz.

Yukarıda açıklamış olduğumuz üzere bu hakta Anayasa tarafından güvence altına alınmıştır. (13) Bu hakka göre de her işçinin dilediği alanda çalışma ve sözleşme yapma özgürlüğüne sahip olduğu düzenlenmiştir.

Bu noktada sorun, işçinin eski işverenin yanında elde ettiği sırlar nedeniyle, rakip firmada çalışmasının engellenmesi halinde mümkün olup olmadığı, işçinin anayasal haklarını ihlal edip etmediğinin hususunun belirlenmesi gerekmektedir.

Önemli olan husus, işçinin ifade, çalışma ve sözleşme yapma özgürlüğünün kısıtlanmasında, işverenin haklı menfaatinin olup olmadığı işçi menfaatleri ile dengeli bir ölçüde değerlendirilmesi ile mümkündür.

İşverenin haklı menfaatinin korunması amacıyla iş sözleşmesi, gizlilik sözleşmesi ve rekabet yasağı sözleşmesi aracılığıyla işçinin ifade özgürlüğünün belli ölçüde sınırlandırılması mümkündür. (14)

Rekabet yasağı ile işçiye getirilen sır saklama sözleşmesi ile getirilen sınırdan çok daha geniş niteliktedir. Gizlilik sözleşmesi rekabet etmeme sözleşmesi gibi işçinin çalışma özgürlüğünü kısıtlayan bir sözleşme değildir.

Gizlilik sözleşmesi ile işçinin ifade özgürlüğü kısıtlanmaktadır.

Nitekim gizlilik sözleşmesine ilişkisi sonrasında kullanımını yasaklayan bir sır saklama sözleşmesinin yapılması başlı başına çalışma ve sözleşme özgürlüğünün bir ihlali olarak görülemez.

Sır saklama sözleşmesi ile işçinin çalışma özgürlüğü kısıtlanmaksızın iş sırrının saklanmasına yönelik yükümlülük getirilmektedir.

İşçi çalıştığı iş sayesinde kendisini geliştirmekte ve geleceğe dair bu alanda mesleki tecrübe edinmektedir. İşçinin edindiği bilgi o meslek açıcından olmazsa olmasa bilgileri içermektedir.

Dolayısı ile işçinin çalışmış olduğu alanla ilgili edindiği bilgi ve tecrübesi iş sırrı değil işçinin mesleki bilgi ve tecrübesi olarak kabul edilmesi gerekmektedir. (15)

Zamanla edinilmiş mesleki tecrübenin ve bilginin sadece bilgiyi edinmiş meslek sahiplerinin elinde bulundurulması o mesleğin devamlığının sürdürülmesini engelleyecektir.

İşçinin o bilgileri öğrenmesi mesleğini sürdürmesi için gerekli bilgiler olacaktır.

Bu durumda işverenin meslek bilgisini iş sırrı olarak saklamasını işçiden istemesi işçinin mesleğinde çalışmasına engel bir durum oluşturacaktır.

Tecrübe ile öğrenilen ve kazanılan bilgi kişiselleşmiş ve artık işçinin bir parçası haline gelmiştir.

Bu sebeple de işçinin zamanla kazanmış olduğu ve artık kendisinin o işi yapması için vazgeçilmez olan bilgi bir iş sırrı olarak değerlendirilemez ve işçiye bu konuda bir yasaklama getirilemez.(16)

Yargıtay içtihatlarıncı da işçinin kişisel gelişimi ve mesleki tecrübesi kapsamında elde etmiş olduğu bilgilerin sır niteliğinde olmadığına karar verilmiştir. (17)

Sonuç olarak işçinin kişisel bilgi ve gelişimi sayesinde ulaştığı mesleki bilgi ve tecrübesi işçiye ait olup, bu bilginin işçi tarafından kullanılması ve üçüncü kişiler ile paylaşılmasında herhangi bir engel olmadığı için gizlilik sözleşmesine bu yönde bir madde konulması bu bilginin paylaşılmasına engellemeyecektir. (18)

1.4 Gizlilik Sözleşmesinin İhlalinin İstisnaları

Bilindiği üzere gizlilik sözleşmesine söz konusu sırrın hiçbir şekilde bir istisna uygulanmaksızın kimse ile paylaşılmayacağı yönünde bir hüküm konulmuş olursa dahi söz konusu sırrın paylaşılması kanundan kaynaklanıyor ise sırrın işçi tarafından paylaşılması gizlilik sözleşmesine ihlal teşkil etmemektedir.

Gizlilik sözleşmesi imzalayan işçinin sır saklama yükümlülüğünün ihlalinin iki istisnası bulunmaktadır.

Bunlar kanunun öngördüğü şekilde mahkeme huzurunda tanıklık yapması ve kamu kurum ve kuruluşlarının bilgi taleplerinin verilmesi ile hukuka aykırılıkların ihbar edilmesidir.

Söz konusu işçi bu şekilde gizlilik sözleşmesini ihlal etmiş sayılmayacaktır. (20) Bu makalemizin konusu sadece tanıklık etmekle ilgili olduğu için diğer istisnalara

ayrıntılı olarak değinmeyeceğiz. Ancak kişinin tanık olarak dinlenmesi halinde bile mahkeme önünde söylemekten çekileceği konular bulunmaktadır.

Tanık olarak dinlenen kişinin hangi durumlarda hangi bilgiyi paylaşamayacağı hususuna da değinmekte fayda bulunmaktadır.

Bu konuya da aşağıda değineceğiz.

2. HUKUK MAHKEMELERİNDE TANIKLIK

2.1 Genel Olarak Tanık Kavramı

Bilindiği üzere tanıklık, davanın tarafları dışındaki kişilerin davayla ilgili olay veya vakıa hakkında, dava dışında bizzat edinmiş oldukları bizzat görgü ve bilgiye dayalı bilgiyi mahkemeye bildirmeleridir. (21)

Tanık ise bu bilgi ve görgüyü mahkemeye aktaran kişidir. (22)

Gizlilik sözleşmesi imzalayan işçinin gerek halen çalışırken gerekse işten ayrıldıktan sonra işveren aleyhine tanıklık etmesi halinde gizlilik sözleşmesine aykırı davranmış olacak mıdır?

Bu sorunun cevabını verebilmemiz için öncelikle kişinin hukuk mahkemelerinde tanıklık etmesinin bir zorunluluk olup olmadığının netleşmesi gerekmektedir.

2.2. Tanıklık Yapma Mecburiyeti

Türk hukuk sistemimizde kural olarak (Türk yargısına tâbi olmak şartı ile) tanıklık yapmak mecburidir.

Davada maddi gerçeğin tespiti için ve tanığın yerine de başka bir kimsenin ikame edilmesi mümkün olmayan durumlarda HMK'nın 245/1 maddesi ile tanıklık yapmak zorunlu kılınmıştır. (23)

Hiç kimse, uyuşmazlık ilgili bilgisi olmadığını düşünerek veya böyle bir değerlendirme yaparak, tanık olarak davada hazır olmasını emreden bir mahkeme davetiyesine uymayarak, tanıklık yapmama kararı alamaz. (24)

Usulüne uygun olarak çağrılığ halde mazeret bildirmeksizin gelmeyen tanık zorla getirilir, gelmemesinin sebep olduğu giderlere ve disiplin cezasına HMK m. 446 hükmü gereği hükmolunur. (25)

Görüldüğü üzere kişi kanunda sayılanlar istisnalar dışında tanıklıktan çekilemez tanıklık yapması zorunludur.

HİÇ KİMSE, UYUŞMAZLIK İLGİLİ BİLGİSİ OLMADIĞINI DÜŞÜNEREK VEYA BÖYLE BİR DEĞERLENDİRME YAPARAK, TANIK OLARAK DAVADA HAZIR OLMASINI EMREDEN BİR MAHKEME DAVETİYESİNE UYMAYARAK, TANIKLIK YAPMAMA KARARI ALAMAZ.

USULÜNE UYGUN OLARAK ÇAĞRILIĞI HALDE MAZERET BİLDİRMEKSİZİN GELMEYEN TANIK ZORLA GETİRTİLİR, GELMEMESİNİN SEBEP OLDUĞU GİDERLERE VE DİSİPLİN CEZASINA HMK M. 446 HÜKMÜ GEREĞİ HÜKMOLUNUR.

2.3 Tanıklıktan Çekinme Hakkı

HMK'nın 247. maddesinde tanıklıktan çekinme hakkı kabul edilmiştir. (26).

Hâkim, kişisel nedenlerle tanıklıktan çekinme hakkı bulunan kişilere, HMK 247/2 maddesi gereği, çekinme hakkı olduğunu önceden hatırlatır.

Tanıklıktan çeken kimse, HMK 252/1 maddesi gereği, çekinme sebebini ve delilini dinleneceği günden önce, zabıt kâtibine yazdırmak suretiyle sözlü olarak veya yazılı olarak mahkemeye bildirmek zorundadır. (27)

HMK'nın 250. maddesinin son fıkrasında tanığın beyanı meslek veya ticari sırlarının ortaya çıkmasına sebebiyet verecek ise tanıklıktan çekinebileceği belirtilmiştir.

Ancak söz konusu bu son fıkrada kişinin sadece kendisine ait meslek ve sırlarının ortaya çıkması halinde tanıklık yapmaktan çentebileceği düzenlenmiştir.

Dolayısı ile işçinin işverenin ticari sır ve meslek sırlarını mahkeme önünde paylaşmaktan çekinme hakkı kendisine tanınmıştır.

Bu sebeple de gizlilik sözleşmesi kapsamında işçinin tanıklıktan kaçınması söz konusu olamaz.

3. GİZLİLİK SÖZLEŞMESİ İHLALİNİN İSTİSNALARINDAN OLAN TANIKLIK

Yukarıda da belirtmiş olduğumuz üzere mahkeme huzurunda tanıklık yapmak ve kamu kurum ve kuruluşlarının bilgi talep-

lerinin verilmesi ile hukuka aykırılıkların ihbar edilmesi konuları gizlilik sözleşmesinin istisnasını oluşturmaktadır.

İşçinin kanun önünde tanıklık yapması işçinin sır saklama yükümlülüğünün ihlali anlamına gelmeyecektir. Bu konuda Yargıtay içtihatları da bulunmaktadır.

Yargıtay. 9. HD. 1998/19655E., 1999/1789K., 09/02/1999 tarihli kararında, işçinin işveren aleyhine tanıklık yapmasına dayalı olarak iş akdinin feshini geçerli saymamıştır. (28). Söz konusu Yargıtay içtihatlarının hepsi aynı yöndedir.

Yukarıda da belirtmiş olduğumuz üzere işçinin tanıklıktan çekilmesi kapsamında giren bir durumda söz konusu olmadığı için mahkeme önünde tanıklık yapması gizlilik sözleşmesinin ihlali anlamına gelmeyecektir.

Ayrıca Yargıtay 22. HD., E. 2017/13673 K. 2018/13196 T. 28.5.2018 tarihli kararında muhasebeci olarak çalışan işçinin işverene dava açan kişilere yardımcı olmak amacı ile bilgi vermesinin dahi bu işçi açısından haklı sebep fesih hakkı oluşturmayacağına hükmetmiştir. (29)

Yine kamu kurum ve kuruluşlarında bilgi talep edilmesi halinde de işçi tarafından istenilen bilginin paylaşılması da gizlilik sözleşmesine ihlal teşkil etmemektedir. (30)

Kısaca Kanunda var olan düzenlemelere işçinin uyması sır saklama yükümlüğüne aykırılık teşkil etmemektedir. (31)

Bu sebeple de gerek halen çalışan işçi gerekse işten ayrılan işçinin mahkeme

önünde tanıklık yapması gizlilik sözleşmesine aykırılık teşkil etmemektedir.

Ayrıca Kanuna, genel ahlaka ve adaba aykırı sırların açıklaması da gizlilik sözleşmesini ihlal etmemektedir.

Söz konusu bu durumun açıklanmasında kamu yararı bulunmaktadır. (32)

4. SONUÇ

Yukarıda ayrıntılı olarak açıklamış olduğumuz üzere, gizlilik sözleşmesinin geçerli olması için kanun aramış olduğu bütün şartları taşıması gerekmektedir.

Ancak geçerli bir gizlilik sözleşmesine rağmen işçinin mahkemeye tanık olarak çağırılması halinde işverenin mesleki ve ticari sırlarıyla ilgili bilgileri mahkeme önünde ifade etmesi gizlilik sözleşmesine aykırı sayılmamıştır.

İşveren kendi aleyhine tanıklık yapan işçiyle ilgili sözleşmeye dayalı bir cezai şart talep edemeyeceği gibi bu sebeple uğramış olduğu zararlarını da işçiden talep edemeyecektir.

Sonuç olarak gizlilik sözleşmesi Kanunda sayılan yükümlülüklerle sınırlıdır.

Sözleşmeye bu yönde bir hüküm konulması halinde dahi Kanunda sayılan yükümlülüğün yerine getirilmiş olunması sözleşmeye aykırılık olarak yorumlanmayacaktır.

Detaylı Bilgi için;
[Av. Gülden Mehmed Altın](mailto:info@ozgunlaw.com)
info@ozgunlaw.com

Kaynakça:

1. EREN, Fikret, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, İstanbul, 2019, s. 46.
2. TOKER, Dereli, Labour Law and Industrial Relations in Turkey, Menteş Kitabevi, Kluwer Law International, İstanbul 1998, s.97; SOYER, Polat "Türk Borçlar Kanunu Tasarısının Genel Hizmet Sözleşmesine 'ne İlişkin Bazı Hükümleri Üzerine Düşünceler", s.47.
3. OĞUZMAN, M. Kemal/ÖZ, M. Turgut, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, C.1, İstanbul, 2012, s. 45
4. BİLGE, Mehmet Emin, Ticari Sırların Korunması, Ankara, 2005, s.157; UŞAN, Fatih, İş Hukukunda İş Sırrının Korunması-Sır Saklama ve Rekabet Yasağı, Ankara, 2006, s. 225; SOYER, Polat, Rekabet Yasağı Sözleşmesi, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Döner Sermaye İşletmesi Yayınlar, Ankara, 2994, s.15-17; YENİSEY/Kübra Doğan/ ÖZTÜRK, Özgür, "İşçinin Sözleşme Sonrası Ticari Sırları Saklama Yükümlülüğü", Devrim Ulucan'a Armağan, Legal Yayıncılık Hukuk Kitapları Serisi 119, İstanbul, 2008, s. 425- 426.
5. MOLLAMAHMUTOĞLU, Hamdi, İş Hukuku, Ankara, 2008, s. 458; UŞAN, İş Hukukunda İş Sırrının Korunması- Sır Saklama ve Rekabet Yasağı, s. 100.
6. MOLLAMAHMUTOĞLU, İş Hukuku, Ankara, s. 458,
7. OĞUZMAN/ÖZ, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, s. 72
8. OĞUZMAN/ÖZ, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, s. 115.
9. OĞUZMAN/ÖZ, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, s. 116.
10. Erdoğan, Mustafa, Anayasa Hukuku, İstanbul, 2005, s.213.
11. GÖZLER, Kemal, Anayasa Hukukuna Giriş, Ankara, 2020, s. 155.
12. UŞAN, İş Hukukunda İş Sırrının Korunması- Sır Saklama ve Rekabet Yasağı, s. 75; Ertürk, A.A., Türk İş Hukukunda İşçinin Sadakat Borcu, s.240.
13. Ertürk, A.A., Türk İş Hukukunda İşçinin Sadakat Borcu, s.240.
14. BULUT, Nihat, Sanayi Devriminden Küreselleşmeye Sosyal Haklar, İstanbul, 2009, s.131.
15. CAMCI, Ömer, Haksız Rekabet Davaları, C. 1, İstanbul, 2002, s. 109.
16. BİLGE, Ticari Sırların Korunması, s.118; UŞAN, İş Hukukunda İşverenin Sır Saklama Yükümlülüğü, s.216; YENİSEY/ ÖZTÜRK, "İşçinin Sözleşme Sonrası Ticari Sırları Saklama Yükümlülüğü", s. 429.
17. BİLGE, Ticari Sırların Korunması, s.119.
18. Yargıtay 11. HD., 27.04.1998 T. ve 1998/1239 E., 1998/ 2803 K., Bkz. CAMCI, Haksız Rekabet, s.198.
19. BİLGE, Ticari Sırların Korunması, s. 120; UŞAN, İş Hukukunda İşçinin Sır Saklama Yükümlülüğü, s.217.
20. UŞAN, İş Hukukunda İşçinin Sır Saklama Yükümlülüğü, s.96.
21. ERTANHAN, Mesut, Medeni Yargılama Hukukunda Tanık ve Tanıklık, Ankara, 2005, s. 48; KURU, Baki; ARSLAN, Ramazan; YILMAZ, Ejder, Medenî Usul Hukuku, 22. Baskı, Ankara, 2011, s. 431; KURU, Baki, İstinaf Sistemine Göre Yazılmış Medenî Usul Hukuku, İstanbul, 2016, s. 399; YILMAZ, Ejder, Hukuk Muhakemeleri Kanunu Şerhi, 3. Baskı, Ankara, 2017, s. 2664; TANRIVER, Süha, Medenî Usûl Hukuku, C: I, Ankara, 2016, s. 869; KODAKOĞLU, Mehmet, Medenî Usul Hukuku, 6. Baskı, Ankara, 2017, s. 554
22. ERTANHAN, Medeni Yargılama Hukukunda Tanık ve Tanıklık, s. 70.
23. HMK 245 maddesi; "(1) Kanunda gösterilen hükümler saklı kalmak üzere, tanıklık için çağrılan herkes gelmek zorundadır. Usulüne uygun olarak çağrıldığı hâlde mazeret bildirmeksizin gelmeyen tanık zorla getirilir, gelmemesinin sebep olduğu giderlere ve beşyüz Türk Lirasına kadar disiplin para cezasına hükmlenir. Zorla getirilen tanık, evvelce gelmemesini haklı gösterecek sebepleri sonradan bildirirse, aleyhine hükmedilen giderler ve disiplin para cezası kaldırılır."
24. ERTANHAN, Medeni Yargılama Hukukunda Tanık ve Tanıklık, s. 65.
25. HMK 446 maddesi; "(1) Bu Kanun anlamında disiplin para cezasından maksat, yargılamanın düzenli bir biçimde işleyişini sağlamak ve kamu düzenini korumak amacıyla verilen, verildiği anda kesin olan ve derhâl infazı gereken para cezasıdır. Bu ceza, seçenek yaptırımlara çevrilemez ve adli sicil kayıtlarında yer almaz. (2) Disiplin para cezası, 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil edilir."
26. HMK'nın 247. maddesinde; "Hukuk Muhakemeleri Kanunu 247. maddesi "Kanunda açıkça belirtilmiş olan hâllerde, tanık olarak çağrılmış bulunan kimse, tanıklık yapmaktan çekinebilir. Kişisel nedenlerle tanıklıktan çekinme sebeplerinin varlığı hâlinde, hâkim tanık olarak çağrılmış kimsenin çekinme hakkı bulunduğunu önceden hatırlatır."
27. HMK'nın 248. maddesi "Aşağıdaki kimseler tanıklıktan çekinebilirler:

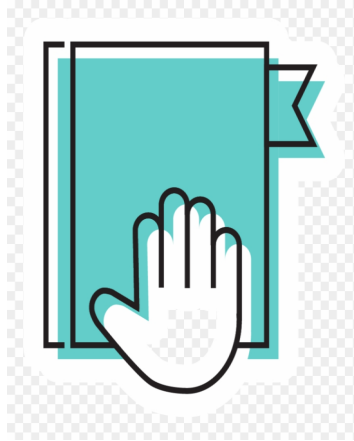
İki taraftan birinin nişanlısı. Evlilik bağı ortadan kalkmış olsa dahi iki taraftan birinin eşi. Kendisi veya eşinin altsoy veya üstsoyu. Taraflardan biri ile arasında evlatlık bağı bulunanlar. Üçüncü derece de dâhil olmak üzere kan veya kendisini oluşturan evlilik bağı ortadan kalkmış olsa dahi kayın hısımları. Koruyucu aile ve onların çocukları ile koruma altına alınan çocuk.”

HMK'nın 249. maddesi “Kanun gereği sır olarak korunması gereken bilgiler hakkında tanıklığına başvurulacak kimseler, bu hususlar hakkında tanıklıktan çekinebilirler. Ancak, 19/3/1969 tarihli ve 1136 sayılı Avukatlık Kanunu hükmü saklı kalmak üzere sır sahibi tarafından sırrın açıklanmasına izin verildiği takdirde, bu kimseler tanıklıktan çekinemezler.”

HMK'nın 250. maddesi ise “Aşağıdaki hâllerde tanıklıktan çekinebilir: Tanığın beyanı kendisine veya 248 inci maddede yazılı kimselerden birine doğrudan doğruya maddi bir zarar verecekse. Tanığın beyanı kendisinin veya 248 inci maddede yazılı kimselerden birinin şeref veya itibarını ihlal edecek ya da ceza soruşturmasına veya kovuşturmasına sebep olacaksa. Tanığın beyanı, meslek veya sanatına ait olan sırların ortaya çıkmasına sebebiyet verecekse.”

28.Yargıtay 9. HD, 9.2.1999 E. 1998/19655, K. 1998/1789. K. sayılı ilamı: “...Dosyadaki yazılara, toplanan delillerle kararın dayandığı kanuni gerektirici sebeplere göre, davalının aşağıdaki bendin kapsamı dışında kalan temyiz itirazları yerinde değildir. 2. Davacı işçi bir başka davada aleyhine şahadette bulunduğu için işine son verildiğini belirterek ihbar ve kıdem tazminatı isteğinde bulunmuş, mahkemece davacı tanıklarına itibar edilmeyerek isteklerinin reddine karar vermiştir. Ancak belirtmek gerekir ki dosya içeriğinden davacının 12.6.1995 tarihinde işveren aleyhine bir davada tanıklık yaparak anlatılarda bulunduğu açık seçik ortadadır. Durumu davacı tanığı olan bir kişide açıklamış olduğuna göre yazılı ve sözlü somut olgulara dayanan bu kanıtlar ortada iken başka tazminat isteklerinin reddine ve karar verilmesi isabet-sizdir. Bundan başka mahkemece verilen ifadeden itibaren yaklaşık 40 gün sonra fesih gerçekleştirilmiş olması bu işlemin tanıklığa dayanmadığını göstermez. Bu süre somut olay bakımından uzun bir süre olarak nitelendirilemez. Nihayet konu ile ilgili olarak davalı tanıklarının anlatımları ele alınacak olursa bunlar olayla ilgili

olarak sonuca etkileyecek nitelikte bulunmadıkları görülmektedir. Bu madde ve hukuki olgular karşısında tazminat isteklerinin hüküm altına alınması gerekirken reddine karar verilmesi hatalıdır. SONUÇ: Temyiz olunan kararın yukarıda belirtilen nedenle BOZULMASINA, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine, 9.2.1999 gününde oybirliğiyle karar verildi.”

29. Yargıtay'ın 22. HD., E. 2017/13673 K. 2018/13196 T. 28.5.2018 tarihli kararı; “1-Dosyadaki yazılara, toplanan delillerle kararın dayandığı kanuni gerektirici sebeplere göre, davacının aşağıdaki bendin kapsamı dışında kalan temyiz itirazları yerinde değildir.2-Davacının davalı işyerinde 16.11.2005-24.03.2014 tarihleri arasında 8 yılı aşkın süre ile muhasebeci olarak çalıştığı ve davalı tarafından iş akdinin daha önce iş akdi feshedilen başka bir işçiye çalışanların ad ve soyad ile TC kimlik numaralarını e mail olarak gönderdiği ve mahrem olan bilgileri ifşa ettiği tanık ifadelerinden ve atmış olduğu e mailden tespit edildiği, davacının sadakat borcuna aykırı hareket ederek işverenin ve işyerinin çıkarlarını koruma, işverene ekonomik, ticari veya mesleki bakımdan zarar verebilecek her türlü davranıştan kaçınma borcunu yerine getirmesi gerekirken aksi biçimde hareket ettiği anlaşıldığı gerekçeleri ile feshedildiği anlaşılmıştır. Mahkemece yapılan yargılama sonunda, davacının davalı işverenin kişisel verilerin işlenmesi ve gizliliğin korunmasına ilişkin mevzuattan kaynaklanan yükümlülüklerine aykırı davranışına sebep olduğu nedeni ile ihbar ve kıdem tazminatı talebinin reddi gerektiği sonucuna varılmıştır. Davacının daha önce iş yerinde çalışarak iş akdi feshedilen ... isimli kişiye iş yerinde halen

çalışan 14 işçinin isim ve soy ismi ile TC kimlik numaralarını mail yolu ile gönderdiği dosya kapsamı ile sabittir. ... davacı tanığı olarak dinlenmiş olup beyanında davalı işverene karşı davası olduğunu ve kendisinden tanıkların kimlik bilgileri istendiğinden davacıdan bu konuda yardım istediğini, sadece bir işçinin bilgilerini istediğini ancak davacının sistemden seçerek birden fazla işçinin bilgilerini gönderdiğini belirtmiştir. Tüm dosya kapsamı birlikte değerlendirildiğinde; davacının muhasebeci olarak çalıştığı ve görev alanı itibari ile işçilerin ad ve soyadları ile TC kimlik numaralarına doğrudan ulaşmasının mümkün olduğu bu itibarla gizli bir işlem yapmadığı gibi bu hareketi ile yaptığı işte özen göstermediği, işini savsakladığı veya işverene karşı doğruluk ve bağlılıkla bağdaşmayan şekilde davrandığı anlamına da ulaşmak mümkün değildir. Ancak davacının yardımcı olmak amacı ile bilgi verdiği ... in davalı işveren aleyhine dava açan bir kişi olması ve verilen bilginin işveren aleyhine tanıklık yapacak veya yapması istenilen kişilere ait olması sebebi ile davalı işverenin davacıya yönelik güveni bir nebze de olsa sarsılmıştır. Davacının fesih sebebi yapılan davranışı haklı fesih sebebi ağırlığında olmasa bile iş sözleşmesinin feshinin geçerli nedene dayandığı kabul edilmelidir. Bu nedenle; kıdem ve ihbar tazminatı taleplerinin kabulü gerekirken, yanılığlı değerlendirme ile reddi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.”

30. UŞAN, İş Hukukunda İşçinin Sır Saklama Yükümlülüğü s. 100.

31. UŞAN, İş Hukukunda İşçinin Sır Saklama Yükümlülüğü s. 101.

32. UŞAN, İş Hukukunda İşçinin Sır Saklama Yükümlülüğü s. 97; Yargıtay 8.HD. 17.03.1987 T. ve 1987/ 1469 E., 1987/ 2337 K. No.'lu kararında, “Vergi mükelleflerinin, kanunlar icabı mecbur buldukları vergileri tam ve zamanında vermeleri esas olup aksi halde devletin bunu temin için gerekli araştırmalarının ve yöntemlerin kanunla korunan iş sırrı olarak kabulü, bir kanunla gayri meşru kabul edilen bir sanığın eylemi daha önce ortağı ve muhasebecisi olduğu şirketinin vergi kaçırıldığını resmi makamlara ihbar etmekten ibaret olup mahkemenin kabulü de bu yönde olduğuna göre bu eylemin TTK.m.363 maddesinde yaptırım altına alınan iş sırrının korunması ile ilgili olmadığı dikkate alınmaksızın mahkûmiyet kararı verdiğinden kararın bozulması”

COVID-19 SALGIN HASTALIĞI KAPSAMINDA ZORUNLU AŞI TARTIŞMALARINA İLİŞKİN HUKUKİ DEĞERLENDİRME

Aşı hem bireysel bağışıklığın artmasını hem de aşılanmamış kişilerin, aşılanan kişiler nedeniyle, hastalık etkeni ile temaslarının azalması sonucu, toplumda o hastalığın görülme hızının azalmasını sağlar. Buna toplumsal bağışıklık (*Herd Immunity*) denir.[1]

Aşıların kitle bağışıklığı üzerine etkisi, aşı etkinliği ve etkililiği, aşı kapsayıcılık oranı, hastalığın bulaş yolu ve bulaş hızı, aşılanan kişilerde hastalığı başkalarına bulaştırıcılık süresi ve derecesi gibi etmenlerden etkilenir.

Salgın hastalık çıkmaması ya da salgın hastalığın son bulması için risk altındaki kitlenin belirlenen minimum oranda aşılanması gerekmektedir.[2]

Dünya, 2020 yılının şubat ayından itibaren yeni bir bulaşıcı hastalık olan ve yayılması akabinde pandemiye sebep olan COVID-19 virüsü ile tanıştı.

Virüsün bulaştığı kişi sayısı 82 milyonu bulurken 1 milyon 800 binin üzerinde insan da hayatını kaybetti.[3] Virüsün mart ayından itibaren pandemiye sebep olmasıyla beraber aşının ne zaman bulunacağına, ne zaman etkili olacağına ilişkin sorular gündeme geldi.

Muhtelif şirketlerin klinik deneylerinden sonuçlar çıkıp aşılama çalışmalarına başlanmış olsa da aşılanmanın salgın hastalığı tamamen ne zaman önleyebileceğine ilişkin sorular gündemde yer almaya devam etmektedir.

Türkiye'nin aşı temin etmek için Alman BioNTech şirketi- Amerikan Pfizer Şirketi ve Çin Şirketi Sinovac ile anlaşması akabinde, her ne kadar Sağlık Bakanı aşının zorunlu tutulmasına gerek olmadığı beyanında bulursa da salgın hastalığın önlenmesi için aşılanmanın zorunlu tutulup tutulmayacağı, hukuken bu zorunluluğun mümkün olup olmadığına ilişkin tartışmalar da sosyal medya ve ulusal medya da sıkça yer buldu.[4]

Aşağıda inceleneceği üzere bu makalenin konusunu, ülkemizde mevcut mevzuatla Covid-19 aşısının veya mevzuatta yapılacak olası bir düzenlemeyle hukuka uygun olarak zorunlu tutulup tutulamayacağı oluşturmaktadır.

A. Covid-19 Aşısı Hukuka Uygun Olarak Zorunlu Tutulabilir Mi?

Türkiye'de zorunlu aşıdan doğan uyumsuzluklar, yargıda kapsamlı olarak, öncelikle çocukların zorunlu aşılanmasına ilişkin ihtilafların yargıya taşınması neticesinde Yargıtay Hukuk Daireleri ve Anayasa Mahkemesi tarafından incelenmiştir.

Yargıtay Hukuk Dairelerinin, Anayasa Mahkemesinin Halime Sare Aysal, B. No: 2013/1789, 11.11.2015 kararından önce görüşü, gelecekteki hastalıklardan çocuğu birey olarak korumak ve toplum sağlığı açısından gerekli olan, Sağlık Bakanlığınca belirlenen "genişletilmiş bağışıklık programı" uyarınca yapılması zorunlu aşılarıdan olduğundan böyle bir durumda çocuğun yasal temsilcilerinin uygulanacak aşı ile

ilgili olarak aydınlatıldıkları halde, hiçbir haklı gerekçe ileri sürmeksizin buna rıza göstermiyorlarsa çocuğun menfaatine aykırı olan bu tavra hukuki sonuç bağlanamayacağı ve diğer bir ifadeyle ana ve babanın rıza göstermemeleri çocuğun üstün yararına açıkça aykırı ise rıza aranmaması gerektiği yönündeydi.[5]

Ancak Anayasa Mahkemesinin içtihadıyla beraber Yargıtay'ın da görüşünde değişiklik gerçekleşmiştir.

Anayasa Mahkemesi, velayet altında bulunan başvurucuya bebeklik dönemi aşılarının uygulanması ebeveyn tarafından kabul edilmediği hâlde bu hususta Mahkemece sağlık tedbiri uygulanmasına karar verilmesi nedeniyle maddi ve manevi varlığın korunması ve geliştirilmesi hakkının ihlali iddiasına ilişkin Halime Sare Aysal başvurusunda, zorunlu aşı uygulamasının kanuni dayanağı bulunmadığından hak ihlali kararı vermiştir.[6]

Başvuruyu inceleyen Mahkeme öncelikle kişinin vücut bütünlüğüne ilişkin hukuksal çıkarının da özel hayata saygı hakkı kapsamında güvence altına alındığını tespitinde bulunmuştur. Akabinde AIHM kararlarına ve Anayasa madde 17'ye atf yapan Mahkeme, aşı uygulamasının tıbbi müdahale niteliğinde olduğuna kanaat getirerek rıza unsurunun temel şart olduğunu ve Anayasa'nın 17. Maddesi gereğince tıbbi zorunluluklar ve kanunda yazılı hâller dışında kişinin vücut bütünlüğüne dokunulamayacağını belirtmiştir.

Neticeten, tıbbi zorunluluk hali bulunması ve çiçek aşısı haricinde zorunlu aşı uygulamasının kanuni dayanağı bulunmadığından ihlal kararı verilmiştir.

Mahkemenin kararını incelemek gerekirse iki soru ön plana çıkmaktadır.

İlk soru kanuni dayanağı bulunsada dahi Anayasa Mahkemesi görüşü nezdinde zorunlu aşı uygulamasının hak ihlali teşkil edip etmeyeceğidir. İkinci soru ise, zorunlu aşı uygulamasına ilişkin kanun ne şekilde düzenlenirse hak ihlaline sebebiyet vermeyeceğine ilişkindir.

Her iki soruya da esasen Anayasa Mahkemesi, hem yukarıda anılan Halime Sare Aysal Başvurusunda hem de Muhammed Ali Bayram başvurusunda cevap vermiştir. Halime Sare Aysal başvurusunda Mahkeme hak ihlali kararını verirken çiçek aşısını istisna tutmuş ve çiçek aşısının 1593 sayılı Kanun'da münferiden mecburi bir aşı olarak öngörüldüğünü ve söz konusu yükümlülüğün zaman ve kişi grupları nazara alınarak Kanun'un 88-94. maddelerinde ayrıntılı olarak düzenlendiğini belirtmiştir.

Ayrıca başvuru değerlendirilirken Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin, Boffa ve diğerleri/San Marino, B. No: 26536/95, 15/1/1998, § 4 ve Solomakhin/Ukrayna, B. No: 24429/03, 15/3/2012, §§ 33-38 kararlarına da atf yapılmıştır.

Boffa ve diğerleri ile Solomakhin/Ukrayna başvurularını değerlendiren Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, zorunlu aşının, vücut bütünlüğüne bir müdahale olarak ifade etmekle birlikte, açık bir kanuni düzenlemenin varlığı halinde, toplum sağlığının korunması meşru amacını taşıyan bu uygulamanın demokratik bir toplumda gerekli, ölçülü ve orantılı olduğu ve bu nedenle Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi m.8/2'ye uygun olduğu sonucuna varmıştır.

Görülmektedir ki emsal Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarında da kanu-

nilik önemli bir kriter olmakla beraber bu kritere uyularak yapılan zorunlu aşı uygulaması ile demokratik bir toplumda, hem genel sağlığın korunması mümkün olur, hem de kamu düzeni ile bireyin temel hak ve özgürlükleri arasında makul bir denge kurulmuş olur.[7]

Muhammed Ali Bayram başvurusunda ise Anayasa Mahkemesi, tıbbi müdahale niteliğinde olan topuk kanı uygulaması için mevzuatta idareye yetki verildiği, uygulamanın çocukların ve buna bağlı olarak kamu sağlığının korunması şeklindeki meşru amacı olduğu, meşru amaç ile müdahale arasında orantı bulunduğu ve başvuru- nun sağlığına olumsuz bir etki bulunmadığını tespitleri neticesinde hak ihlali bulunmadığına karar vermiştir.[8]

Anayasa Mahkemesinin bireysel başvurularda verdiği kararlardan anlaşılacağı üzere, Mahkeme zorunlu aşı uygulamasının hak ihlali teşkil etmemesi için kanuni dayanağı bulunmasını, düzenlemenin açık ve ayrıntılı olmasını, uygulamanın meşru amacı ve meşru amaç ile müdahale arasında denge olmasını şart aramaktadır.

Ayrıca uygulama, Anayasa Madde 17'deki kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığına müdahaleye sebep olduğundan Anayasa Madde 13 uyarınca, Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve lâik Cumhuriyetin gerekleri-ne ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz.

Aşı uygulamasına zemin olacak kanuni düzenlemenin anılan kriterlere uygun olması gerekmektedir.

Ancak mevzuatta yapılacak düzenleme her ne kadar hak ihlaline sebebiyet vermese de ihlal uygulama neticesinde de hak ihlali gerçekleşebilir.

Zira, aşılama çok seyrek hallerde kalıcı yan etkiler gözlemlenebildiği için kasten enfeksiyon yoluyla zayıflatılmış bir hastalık oluşumuyla aşılama kişinin sağlığı tehlikeye düşebilir.

Bu durumda vücut bütünlüğüne hakkına yapılan müdahale ağırlaşır.

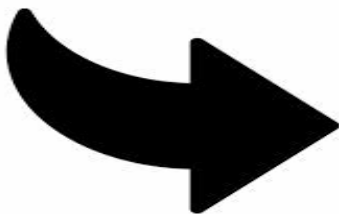
Nitekim Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin Boffa ve diğerleri ile Solomakhin/Ukrayna başvurularındaki değerlendirmelerine göre de bu tür müdahaleler kişinin sağlığına zarar verdiği takdirde hak ihlali söz konusu olabilecektir.[9]

Detaylı Bilgi için;
[Av. Sezer Emre](mailto:info@ozgunlaw.com)
info@ozgunlaw.com

Kaynakça:

1. Aşı Reddine Genel Bir Bakış ve Literatürün Gözden Geçirilmesi, Hayrunnisa Bekis Bozkurt, Kafkas J Med Sci 2018; 8(1):71-76
2. Anayasa Mahkemesi'nin Zorunlu Aşı Uygulamasının Yasal Düzenleme Bulunmaması Gereğiyle Hak İhlali Olduğuna İlişkin Bireysel Başvurular Üzerine Verdiği Kararların Değerlendirilmesi Ahmet Saltık Disiplinlerarası Adli Tıp Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2018
3. <https://www.ntv.com.tr/dunya/dunya-genelinde-covid-19dan-olenlerin-sayisi-1-8-milyonu-gecti,Az1A418d7EeLCpzh8SMEsQ>
4. <https://www.trthaber.com/haber/guncel/koronavirus-asisi-olmak-zorunlu-mu-koronavirus-asisi-ucretli-mi-asi-ile-iligili-detaylar-538794.html>
5. Yargıtay 2. HD T. 04.05.2015, E. 2014/22611, K. 2015/9162 <http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/dsp.php?fn=2hd-2014-22611.htm&kw=`2014/22611`#fm>
6. Anayasa Mahkemesi Halime Sare Aysal, B. No: 2013/1789, 11.11.2015
7. İdari Kolluk Yetkisi Bağlamında Zorunlu Aşı Uygulaması, Mine Kasapoğlu Turhan, Hacettepe Hfd, 9(1) 2019, 1 - 40
8. Anayasa Mahkemesi, Muhammed Ali Bayram, B. No: 2014/4077, 29/6/2016
9. Korkut Kanadoğlu- Zorunlu Aşının Anayasallığı,2020, Lexpera Blog

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Boffa ve diğerleri/San Marino, B. No: 26536/95, 15/1/1998, § 4 ve Solomakhin/Ukrayna, B. No: 24429/03, 15/3/2012, §§ 33-38

AHLAKİ DURUM GEREKÇE GÖSTERİLEREK İŞ AKDİ FESHEDİLEN İŞÇİNİN ÖZEL HAYATA SAYGI HAKKININ İHLALİNE KARAR VERİLDİ!

Anayasa Mahkemesi, özel bir şirket bünyesinde çalışan başvuru- rucunun ahlaki durumunun gerekçe gösterilerek iş akdinin fes- hedilmesi nedeniyle özel hayata saygı hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkin olan 2017/14907 numaralı başvuruda hak ihlali kararı verdi.

Mahkemenin değerlendirdiği başvuruya konu somut olayda, şirket çalışanı başvuru- rucunun bir başka evli şirket çalışanı V.B. ile ilişkisini bulunduğunu öğrenen V.B.'nin eşi, başvuru- rucunun canlı bomba olduğu iddiasıyla emniyet müdürlüğüne ihbarda bulun- muştur. İhbar akabinde, emniyet müdürlüğü şirkette inceleme yapmış ve bunun üzerine Şirket üretim kaybı, korku gibi huzur- suzluk yaratan durumların meydana geldiği ve başvuru- rucunun işyerinde başka bir çalışan ile yaşaması nedeniyle 4857 sayılı İş Kanunu'nun 25. maddesinin (II) numaralı bendi uyarınca iş akdi- ni feshetmiştir.

Somut olayı değerlendiren Anayasa Mahkemesi, ceza soruştur- ması kapsamında ihbarı yapan kişinin V.B.'nin eşi olmadığı ve

ihbarın var olduğu iddia edilen ilişki ile ilgisinin bulunmadığı, yargılama sürecinde işverenin anılan ihbar nedeniyle şirkete polisin gelerek inceleme yaptığı, işin durduğu ve bu nedenle zarara uğradığına yönelik iddialarını destekleyen belge sunama- dığı, Mahkemenin bu konuda ayrıca bir araştırma yapmadığı ve dinlenen tanıkların işyerinde anılan olumsuzluklara yönelik beyanlarının alınmadığı ve öte yandan üretime ara verilmiş ve işveren zarara uğramış olsa bile bu durumun başvuru- rucunun kusurundan kaynaklanmadığı, başvuru- rucunun yaşadığı iddia edilen ilişkinin işyerinde olumsuzluklara neden olduğu hususu- nun işveren tarafından ortaya konulmadığı gerekçeleriyle, iş akdinin feshinin işverenin amacına uygun ve orantılı olup olma- dığı hususu gözetilerek işveren ile çalışanın çıkarları arasında adil bir denge kuracak özenli bir yargılama yapılmadığı tespiti- le hak ihlali kararı vermiştir.

Kaynak:

<https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2017/14907?B asvuruAdi=H.%C3%87>

İSTİNAF MAHKEMESİNDEN DİJİTAL MİRAS KARARI!

Muris eşinin, "Apple icloud" hesabının terekesinde aktif olarak kabul edilmesi gerektiği iddiasıyla hesaba erişim talep eden davacının talebine Antalya Bölge Adliye Mahkemesi 6. Hukuk Dairesi emsal karar verdi.

İlk derece mahkemesinin talebi reddetmesi üzerine talebi değerlendiren istinaf mahkemesi, dijital mal varlığının yadsınamaz ve göz ardı edilemez bir gerçeklik olduğu, kripto para adı verilen ve uluslar arası ödemelerde dahi kullanılmaya başlanmış dijital sistemlerin var olduğu, yine astronomik reklam gelirleri sağlayan sosyal medya hesaplarının gün geçtikçe arttığı, aynı şekilde Youtube ve benzeri dijital platformlarda salt reklam geliri ve hatta ücretli üyelik sistemi ile hizmet veren kanallar oluşturulduğu bir ortamda dijital mal varlığı ve dijital miras ile ilgili olarak yasal bir düzenleme bulunmadığı, bu konuda yasal bir boşluk bulunduğunu tespit etmesi akabinde murisin e posta hesabı ve buna bağlı olarak kullanılan sosyal medya hesapları, dijital cüzdan hesapları vb. maddi değer ifade eden ve TMK'nın 599. maddesi kapsamında terekesine dahil olup mirasçılara intikali gereken dijital mal varlığının da tespitinin gerekeceği kanaatine varmıştır.

Kaynak: T.C. Antalya Bam 6. Hukuk Dairesi Esas-Karar No: 2020/1149 - 2020/905

ANAYASA MAHKEMESİ, HÜKME ESAS ALINAN BİLGİ VE BELGELERİN TEBLİĞ EDİLMEMESİNİN SİLAHLARIN EŞİTLİĞİ İLKESİNE AYKIRI OLDUĞUNA HÜKMETTİ!

Anayasa Mahkemesi, sadece idarece sunulan bilgi ve belgeler uyarınca karar verilmesi, hükme esas alınan bilgi ve belgelerin tebliğ edilmemesi nedeniyle silahların eşitliği ve çelişmeleri yargılama ilkelerinin ihlal edildiği iddiasına ilişkin olan 2018/17680 numaralı başvuruda hak ihlali kararı verdi.

Somut olayda, 11/03/2016 tarihli ara gereği Maliye Bakanlığı tarafından memur eliyle sunulan belgeler uyarınca başvuru- rucunun kardeşleri ve babası hakkında elde edilen bilgileri esas alarak başvuru- rucunun atanmamasında hukuka aykırılık bulunmadığına kanaat getirmiş olup başvuru- rucunun söz konusu bilgi ve belgeleri temyiz aşamasında verilen hükümlerle beraber öğrenmiştir.

Bu kapsamda, somut olayı değerlendiren Anayasa Mahkemesi, başvuru- rucuya etkili ve yeterli şekilde yorum ve itirazda bulunulması imkânı verilmediğinden adil yargılamanın gerçekleşmemesi sebebiyle hak ihlali kararı vermiştir.

Kaynak:

<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2021/01/20210106- 10.pdf>

Alanında uzman avukatlardan oluşan ekibi ile faaliyet gösteren Özgün Hukuk Bürosu, ulusal ve çok uluslu şirketlere hizmet vermektedir. Bu kapsamda, müvekkillerin ihtiyaçlarına olabilecek en kısa zamanda cevap verebilecek organizasyon yapısı kurulmuş olup, temel prensip müvekkillerin kıdemli avukat kadrosuyla her zaman iletişim kurabilmesi ve her konuda bilgi sahibi olmasının sağlanmasıdır.

Bankacılık ve finans, eğitim, sağlık, otomotiv, kimya ve savunma, teknoloji, enerji, maden, inşaat ve gayrimenkul sektörleri başta olmak üzere değişik iş ve ticaret sektörlerinde faaliyet gösteren kurumsal müvekkillere ve sivil toplum kuruluşlarına hizmet veren Özgün Hukuk, tüm müvekkilleri ile bir iş ortağı titizliği ile çalışmayı prensip edinmiştir.

Özgün Hukuk Bürosu, Türkiye'nin önde gelen finans kurum ve kuruluşlarına, şirketlere ve şahıslara Türkiye'de ve yurtdışında alacak tahsilatı konusunda hukuki hizmet sağlamaktadır. Bu kapsamda yurtdışına kaçırılan malvarlıklarının mal varlığı araştırması yapılarak tespit edilmesi ve alacağın bu yolla tahsil edilmesi hususunda hukuki hizmet verilmektedir.

Özgün Hukuk Bürosu alacak tahsilatı konusunda dünya çapında bir organizasyon olan "European Collectors Association (ECA)" üyesi olup, gerek Türkiye'de gerekse yurtdışında alacak tahsilatı konusunda müvekkillerine hukuki hizmet sunmaktadır. Ayrıca, İngiltere, Belçika, Fransa, İspanya ve İtalya'dan avukatlar tarafından Kasım, 1988'de kurulan ve Avrupa'nın ilk birleşik uluslararası hukuk uygulaması olan PLG International Lawyers'ın tek Türk üye hukuk bürosudur.

*Sülün Sok. No:8 34330 1.Levent Beşiktaş / TURKEY
Phone : +90 212 356 3210(pbx) / +90 212 325 2307(pbx)
Fax : +90 212 356 3213
E-mail : info@ozgunlaw.com
İnternet sitesi: www.ozgunlaw.com*

Bizi Takip Edin!

